

A Tókirály palotája

CSIKÓS I. ATTILA
ÖSSZEGYŰJTÖTT ÍRÁSAI

X

Csikós I. Attila

A Tókirály palotája

Csikós I. Attila összegyűjtött írásai

Sorozatszerkesztő: Petőcz Tamás

A sorozat kötetei:

- I. Tövises utakon
- II. A vén Kaszás majálisán
- III. Csak holnap lesz
- IV. Pokoli tömjén
- V. Porszemektől a csillagokig
- VI. Álmok Asszonya
- VII. Gazdátlan paripák
- VIII. Szálljatok, emlékek
- IX. Visszhang
- X. A Tókirály palotája
- XI. Emberek a Földön
- XII. Főpróba

Csikós István Attila

A Tókirály palotája

Csikós I. Attila összegyűjtött írásai X.

Petőcz Tamás, Békéscsaba, 2025

Csikós I. Attila összegyűjtött írásai X.
A Tókirály palotája

Szerkesztés, borítóterv: Petőcz Tamás

© Csikós István Attila jogutódjai, 2025

A könyv kereskedelmi forgalomba nem került, kizárólag házi használatra készült. A részben vagy egészben történő nyilvános előadása, nyomtatott vagy digitális megjelentetése, sugárzása a jogutódok írásos engedélyéhez kötött.

ISBN 978-615-6922-10-6

Előszó a sorozathoz

Egy négy évtizede lezárult, de eddig még be nem mutatott életművet tart kezében az olvasó. Csikós István Attila (1912-1983) noha rendkívül termékeny költő volt, életében nem ismerte el a szakma, nem emelte fel a nagyjaihoz, és ha ő sérelmezte is ezt, érdeemes figyelembe venni, hogy az előtte feltáruuló lehetőségek és a döntései egy olyan karrierutat köveztek ki, melyben nem adatott meg neki a bejárás azokba a társasági körökbe és szellemi műhelyekbe, melyek biztosították volna számára a legnagyobbakra jellemző kivételes műveltséget, a széles látókört, az inspiráló közeget és a megjelenési lehetőséget. Ugyan foglalkozott társadalmi kérdésekkel, de nem tudott sem újat mondani, sem újszerűen elmondani a már megénekelteket. A sikerek elmaradtak, figyelme ezért másfelé terelődött.

Valójában már egészen hamar érződött, hogy nem a nép költője lesz, ugyanis nem a költészet korszerű hangján szólt, emiatt nem tudta könnyen magához fogadni őt sem a szakma, sem a szélesebb olvasóközönség. Nem vált médiummá, aki önmagát félretéve korának nagy kihívásait, vagy az emberi lét általános, örökös drámáit öntötte volna alakba, és kínált volna rájuk gyógyírt. A népszerűség azért is kerülhetett el, mert ami őt foglalkoztatta, az olyan megkínzott lelkvilágról tanúskodik, amit még abban az időben is kevesen éreztek a sajátjuknak. Csikóst kevésbé érdekelte a külvilág, ő inkább egy magányos költő volt, aki bent maradt önnön valójának szűk univerzumában, aki a saját „fájdalmát és örömét” dalolta el. A saját szorongással, félelemmel, csalódással teli érzélemléviája visszhangzik verseken, köteteken keresztül, mintha egy mókuserékszerű csapda fogságába ragadt volna.

Csikós karakterét saját csapdába esettségének visszhangjai igen határozottan körvonalazzák. Szinte látjuk magunk előtt az embert,

aki dühös a körülményei miatt; aki eleinte bizakodik, de hamarosan már semmi reménye nem marad azíránt, hogy a jövőben bármi is jobb lehet; aki később beletörődik a nincstelenségbe; aki kétségbeesetten igyekszik biztonságba helyezni magát egy nőnél; aki állandóan a kapcsolat elvesztésétől retteg; aki belefárad az állandó küzdelembe; aki ugyan áldozata az életnek, mégis – más lehetőséget nem látva – abbahagyja a menekülést, megáll, szembe fordul, és büszkén néz szembe a valójában saját maga által választott végzetével. Sebzett belső világa újra és újra arra kényszeríti, hogy létünk legalapvetőbb kérdésével foglalkozzon: már egészen fiatal korától kezdve fél szemmel mindig a mögötte tornyosuló halált figyeli. Az elmúlás gondolatának állandó, közeli jelenléte végigkíséri a munkásságát, miközben a hozzá való viszonyulása az idő során változik. Sokáig az életbe menekül előle, hajtja a nőket, kapcsolódni próbál, rendszeresen fordul az alkoholhoz is. A menekülés ellenére kérelhetetlenül utoléri az érzés, miszerint az útja hamarosan véget ér. Később megpróbálja magához ölelni a félelmét, és szinte már emelt fővel várja a halál – minduntalan elmaradó – érkezését. Végül ő maga megy elébe. Sorsát már az első versei is előrevetítik, s életművét követve úgy bontakozik ki előttünk, mint egy antik görög dráma tragédiája.

Csikós számára a költészet csatornaként is funkcionált, mely által könnyíteni tudott érzelm- és gondolatvilágának nyomasztó súlyán; egy csatorna, ami segítette őt napról napra tovább létezni. Munkásságának erői pedig épp ebben állnak. Érzékeny volt, de a vele történetek nem megérintették, hanem elárasztották, és ezek az intenzív érzelmi felindulások voltak azok, melyek a műveit életre hívták. Emiatt az írásai technikai megformáltsága jellemzően nyersebb, viszont nem finomkodnak, naturalisak, őszinték, szenvedélyesek, zubognak, mélyről jönnek, mélyre céloznak. Eleven sebek. A versei ugyanígy gyakran nem megérintik, hanem megmarkolják az olvasót. Az elárasztottságon időnként sikerült úrrá lennie: a

legszebb költeményei azok közül kerülnek ki, amikben képessé vált közel engedni magához a nehéz érzéseit, mégsem váltak kezelhetlenné. Habár a költészet egy megküzdési eszköz volt számára, ez az eszköz alkalmassá vált másra is: néha üzent vele szeretteinek, nosztalgiazott régi emlékek között, és olykor még történetmesélésre is vállalkozott – nem beszélve a színpadra írt műveiről. Művészetének gerincét azonban a fentebb részletezett érzelmi atmoszféra hatja át. Nem csak az beszédes, amiről írt, hanem az is, amiről hallgatott. A fiáról alig tesz említést: a család gondolata nem foglalkoztatta, a jövőre nem tudott gondolni, hiszen állandó menekülésben volt.

Küzdelmek mögött felsejlik egy másik nagy erénye: a szó szoros értelmébe vett átlagember szempontjából láthatjuk a történelemet. Benne látjuk – a maga őszinte valójában – a harcárokból fagyoskodó katonát, a heves szerelemben égő fiatal felnőttet, a gyárban robotoló munkást vagy az elmúló életében értéket kereső idős embert – különböző szerepekben látjuk őt, amint épp próbál eligazodni az életben. Emiatt a szubjektív, kendőzetlen írásmód miatt Csikóst talán nem túlzás naiv költőként emlegetni.

Csikós a verseit eleinte füzetekbe írta kézzel, később A/5-ös papírokra gépelte, így alakult, hogy a legtöbb költeménye épp olyan hosszú, ami egy kisalakú füzet oldalát kiteszi. Meglévő írásait 1954-ben három nagy kötetbe rendezte: *Álmok Asszonya*, *Pokoli tömjén* és *Porszemektől a csillagokig*. Négy másik kötet csatlakozott hozzájuk: 1955-ben az eposzi *Ember a Földön*, 1956-ban a verses meséit gyűjtő *A Tókirály palotája*, 1957-ben a színműveket tartalmazó *Főpróba* és a megzenésített verseit gyűjtő *Dalok szárnyán*. Ezekből valamilyen okból kimaradtak a korai versei, a novellái és számos más írása mellett – értelemszerűen – a később született versei is. A három nagy verseskötet több alkötetet foglalt magába, amik szétbontásával, valamint a kimaradt munkák beemelésével kialakult a

most látható tizenkét kötetes felosztás. A kritikai kiadás igényével szemben egy olyan népszerűsítő összeállítás létrehozása volt a cél, amely segíti az olvasót közel kerülni az életműhöz. Ennek érdekében az alapszöveg részesült a helyesírás korszerűsítésében, igyekezve minél többet megtartani a versíró stílusából. Ez már tartalmazza azokat a változtatásokat is, melyeket Csikós maga jelzett, de életében már nem végzett el. (Mivel a versíróval már nem lehet egyeztetni a változtatásokat, csak remélni lehet, hogy mindezt az öröksége gondozásának tekintené, s nem megrongálásának.) Mivel több kötet párhuzamosan íródott, ezért a sorrend az életrajzi kapcsolódásokra támaszkodik. A tizenkét kötet végleges sorrendje és tartalma a következőképp alakult:

I. *Tövises utakon* – a kötet első fele fogja össze Csikós legkorábbi írásait. A *Tövises utakon*t eredetileg külön füzetként kapta ajándékba a későbbi, első felesége 1931-ben. Magába foglalja a *Magyar Cserkész* folyóiratban megjelent verseit is. A másik fele a *De megfakultak a virágok*. A két kis kötet bejárja a házasságuk teljes ívét a szerelemtől kezdve a gyerekek születésén át az 1952-ben bekövetkező válásukig, de mellettük tartalmaz más, változatosabb témákból merítő költeményeket is.

II. *A vén Kaszás majálisán* – a fronton és a hadifogságban írt verseit gyűjtötte ide. Egészen megindítóak ezek az írások: telve vannak félelemmel, hazaszeretettel, honvágygal, az életről való tűnődéssel. A hazai költészet számára is különleges értéket képviselhetnek azok, amikben a második világháború lövészárkaiban megbúvó katonák lelkivilágába nyújt betekintést. Keletkezése a *Tövises utakon* és a *De megfakultak a virágok* közé datálható.

III. *Csak holnap lesz* – ez a kötet foglalkozik legkifejezettebben a társadalmi kérdésekkel. Megjelenik benne a nélkülözés világa; a vágy és a remény a társadalom nyomorgó részének felemelkedésére; várja, hogy a nincstelenek kiálljanak magukért; a szegénységért nem az osztályharcot teszi felelőssé (verseiben igen ritkán

politizál), hanem az Isten felé fogalmaz meg kritikát, amiért hagyja nyomorogni az embert.

IV. Pokoli tömjén – a korábbi, nyomorral szembeni lázadás, a harcos hangvétel itt már csalódásba, beletörődésbe csap át. Már nem reméli, hogy a helyzete jobbra fordul, egészen elfogadóvá válik a sorsával szemben.

V. Porszemektől a csillagokig – életképeket, hangulatokat tartalmaz a szegénység köréből; gondolkodik az életen, annak sivárságán, az értelmén és a halálon; valamint megjelenik az Istenből való kiábrándulás is. Ezek mellett akad pár rövid ballada és néhány nosztalgikus emlékezés, de a harmadik fejezetben találunk olyan költeményeket is, amiket a családjának, szeretteinek írt.

VI. Álmodok Asszonya – a legnagyobb terjedelmű kötet. A versíró bevallása szerint második feleségének, Annának írta a verseket, aki-vel 1949-ben kezdődött a kapcsolata, noha akkor még házas volt. Verseiből süt a ragaszkodás, a testi vágy, az elhagyatottságtól való rettegés, a találkozás várása. A nő, a szerelem egyfajta megmentőként lép elő, akihez a világ elől menekül, akitől a feloldozást várja a lelki fájdalmai alól. Csikós érzelmileg nem felnőttként van jelen a kapcsolatban, hanem kiszolgáltatottként, mint egy gyermek. Nem jellemzőek az igazán könnyed, önfeledt szerelmes versek, a legtöbbet átítatja a költő szorongása, emiatt a nő alakja nem is jelenik meg a szemünk előtt, legfeljebb csak részletekben, elmosódva. A nő iránt érzett szerelme mintha egy enzim lett volna, ami katalizálta őt: a nőre gondolt, de a fájdalom került a felszínre. Későbbi munkáiban az elmúlástól való félelem egyre nagyobb erővel szűrődik át a szerelem falán. Csikós a verseivel örök emléket kívánt állítani szeretett nőjének, s műveinek kiadásával ez az emlékmű remélhetőleg teljessé is válik.

VII. Gazdátlan paripák – ebben a kötetben sokat gondol a kihűlő szerelemre; fájjalja, hogy szegény maradt; valamint – már 40 éves

korában is – siratja az ifjúkorát és azt, hogy megöregedett. Az életben való megcsalatkozás hangulata hatja át a könyvet.

VIII. *Szálljatok, emlékek* – ezt eredetileg összefűzte az *Álmok Asszonya* kötettel. Itt már az elmúlás az úr: találgatja, melyikük megy el előbb; a saját életét elpazaroltnak tartja; érzi a végzetét, de már nem lázad és nem fél – itt már várja, készül a halálra.

IX. *Visszhang* – a nagy kötetekből kimaradt írásai és az azok után keletkezett két füzete (*Visszhang* és *Halottan üzenek*) alkotják, valamint azok a munkái, melyek máshova nem illettek be – legyen az vers, paródia, novella vagy dal. Ezekben már sokkal könnyedebben beszél az elmúlásról, habár néhány dolgot még mindig fáj.

X. *A Tókirály palotája* – ez az 1956-ban befejezett kötet Csikós verses meséit tartalmazza. A könnyed, játékos versek között akadnak keményebb, inkább az idősebb korosztálynak való darabok is.

XI. *Emberek a Földön* – ez a versíró legterjedelmesebb önálló írása, az ősemberekről írt elbeszélő költeménye. Cselekményében mintha a világháborús élményei tükröződnének.

XII. *Főpróba* – a XI. kötettel együtt indokolja, hogy miért nem „Csikós I. Attila költeményei” címet kapta a sorozat. A versíró elszakadt a lírától, és drámában is kipróbálta magát. A *Főpróbában* található öt színdarab terjedelmében és stílusában egyaránt széles palettát képvisel: akad tragédia, vígjáték és zenés mű is.

A Dalok szárnyán c. versszövegeket és (valószínűleg) kottákat tartalmazó kötet időközben sajnos elveszett, ezért ezt már nem áll módunkban megismerni. Annyi tudható a kézzel írt megjegyzésekből, hogy egy bizonyos Aradi D., egy Kiss Antal nevű fogorvos és egy Morvay vezetéknévű személy lehettek azok, akik Csikós verseihez zenét komponáltak.

A szerkesztő egyben a költő egyik dédunokája is. Nyolc év telt el kettejük halála és születése között, de ha lehetőségük is lett volna személyesen beszélni, Csikós jó eséllyel akkor sem mondta volna

el neki azokat, amiket a füzeteknek bevallott. Az életmű ezért páratlan lehetőséget kínál arra, hogy az érdeklődők bensőséges betekintést nyerjenek a versíró érzelmi életének legmélyére, és meglássák, hogy a benne forrongó konfliktusokra milyen konstruktív vagy épp önsorsrontó válaszokat adott.

A sorozat elkészítésében nagy segítséget nyújtott Csikós Attila Ferenc, a költő idősebbik fia, aki a költő hagyatékát és emlékét őrizte, valamint Varga Kálmánné Csikós Csilla Katalin, a költő unokája, akinek az Attilával közösen, a szűk család számára készített magánkiadása inspirálta ezt a kiadást.

Csikós a költészetével egy írásos önarcképet alkotott, amiben azt énekelte meg, hogy milyen szenvedéssel jár a saját árnyainak szorításában élni. Az emberi létezés egy kétségkívül ritka, meggyötört, de létező változatát mutatja meg. Ha hazánk legnagyobb költőinek galériájába nem is fér be, de adni akarása, témaválasztása, őszintesége és a költészet iránti elkötelezettsége okán mégis érdemes rá, hogy neve és művészete fennmaradjon az utókor számára. Jelen könyvsorozat az ő munkássága előtt tiszteleg.

A szerkesztő

A Tókirály palotája

Ajánlás

Magas hegyek tetejéről,
Mély tengerek fenekéről,
Sűrű erdők rejtekéből,
Pusztaságok közepéről,
Kunyhókból és palotákból,
Tündérkertek harmatából
Gyűjtöttem e szép meséket.
Figyeljétek, szeressétek!
Hozzátok szól, kispajtások;
Fiúk, lányok, olvassátok!

A kispásztor furulyája

Volt egyszer egy pásztorfiú,
Annak meg egy kiskutyája.
Mind a ketten kint a réten
Vigyáztak a báránýákra.

A kispásztor elővette
Minden nap a furulyáját;
Szép nótákkal mulattatta
A nyáját és kiskutyáját.

Egyszer arra járt a király.
Meghallotta a szép nótát.
Arra kérte a kispásztort,
Adja el a furulyáját!

„Aranypénzzel fizetem meg.
Nézd, tele van az erszényem!
Ugye, kedves pásztorfiú,
Nekem adod, ha én kérem?”

„Nem adhatom semmi pénzért!
Ne is kérje, jó királyom,
Mert ez a kis kopott hangszer:
Egy életem, egy halálom!

Édesapám adta nekem.
Ez volt neki minden kincse!
Egyebem nincs jó apámtól.
Én királyom, így tekintse!”

„Kár, nagyon kár... – szól a király –
Súlyos beteg a kislányom.
Meggyógyulna, ha egy kis dalt
Játszhatna a furulyádon.”

„Beteg a kis királylányka?
– Néz a pásztor nagy szemekkel –
Vigye akkor! Ingyen adom,
Ha a betegnek csak ez kell!”

Odaadta a furulyát,
Bár a szíve majd megszakadt,
Mikor elindult a király,
És vitte a hóna alatt.

Szomorúság szállt a tájra,
A kutyára és a nyájra,
Amióta a pásztornak
Elnémult a furulyája.

Szomorú a kispásztor is;
Könnyek gyűlnek a szemébe:
Csak legalább elmúlna a
Királylányka betegsége!

Ismét jön az öreg király.
A furulyát búsan hozza.
A kispásztor megkérdezi:
„Miért oly bús, mi a gondja?”

„Édes fiam! – szól a király –
Nem gyógyul meg az én lányom,
Mert nem tud ő, sem más ember,
Játszani a furulyádon.

Nincsen semmi reménységem,
Csak egy dolog lenne hátra:
Ha te jönnél furulyázni
Kislányomhoz – fel a várba!”

„Megyek máris, jó királyom!
Ezen már semmi sem múljon;
Hiszen én is azt akarom,
Hogy a lányka meggyógyuljon!”

Úgy is történt. A kispásztor
Ment a királlyal a várba,
S úgy fújta ott a furulyát,
Hogy meggyógyult a leányka.

Boldog volt az öreg király,
Csak úgy ragyogott az arca.
Nyomban meg is ígérte, hogy
A leányát neki adja.

A kispásztor és a lányka
Vidám lakodalmat csaptak.
És a mai nap is élnek,
Ha eddig meg nem haltak!

Alszik a falu

Leszállt az est. Csendesek a
Bogárhátú házak;
Egymás mellett békességben,
Eltűnődve állnak.

Álmos szemű ablakokban
Kihunynak a fények,
A dolgozó földművesek
Pihenőre térnek.

A csillagos éjszakában
A vén hold is feljön,
Hogy az alvó falu fölött
Reggelig őrködjön.

A szunnyadó éjszakában
Nincsen semmi lárma,
S az öreg hold ezüstöt hint
Minden kistanyára.

Értekezlet nyúlországban

Nyúlországban nagy a nyüzsgés,
Gyülekeznek a tagok.
Szép sorjában állnak már a
Székek és az asztalok.

Fontos ügyről lesz ma itt szó,
Tudja minden érdekelt,
Éppen ezért minden kisnyúl
Idejében útra kelt.

Ott, ahol a répafölddel
Az erdőszél összeér,
Együtt van a hallgatóság,
Mert ez a nap sokat ér.

És amíg a kisnyulacskák
Figyelték a szónokot,
Fogaik közt káposzta és
Répalevél ropogott.

A nagyfülű előadó
Bajuszát megpödöri.
Köhint egyet, majd azután
A beszédét így kezdi:

„Igen tisztelt gyülekezet,
Tapsifüles társaság!
Ideje, hogy körülöttünk
Meváltozzon a világ!

Nagyon sok a puskás ember
Az utóbbi időben.
Nem lehetünk biztonságban
Se réten, sem erdőben!

Éppen ezért nem nézhetjük
A dolgokat tétlenül,
Amíg minden pajtásunk
A puskáktól elterül!”

„Úgy van! Úgy van! – makogta a
Gyülekezet lelkesen –
Álljunk bosszút mindenféle
Lesipuskás emberen!

El kell szedni a puskákat!
Hiszen az nem nagy dolog.
Kivált, mikor az a puska
Csendben van, és nem ropog.”

„Úgy van! Úgy van! Helyes! Helyes!
– Zúg az egész társaság.
Mától kezdve körülöttünk
Megváltozik a világ!”

„Én meghúszom a füleit!
Én megtépem bajuszát!
Én pedig a kezeiből
Kicsavarom a puskát!”

Hanem ekkor az erdőben
Egy dörrenés hangzik el,
Mire a hős gyülekezet
Minden tagja felfigyel.

Rémület száll a szívekre,
S elnémul minden torok;
Feldöntik a székeket,
Asztalt és a szónokot.

Fut a tapsifüles népség!
Nem kell nekik biztatás.
Pedig egyikük sem tudja
Merre lehet a vadász.

Hósködni és dicsekedni
Nem illik és nem szabad!
Mint e meséből is látni:
A nyúl mindig nyúl marad!

János bácsi jégszekrénye

Öreg János bácsi, a dinnyék őrzője,
Meghívott egy napon – jöjjenek el ebédre.

Le is tépett nyomban egy nagy görögdinnyét,
És bemutatta a „csőszök jégszekrényét”.

Ásott egy kis gödröt (talán el sem hinnéd),
Abba tette bele a letépett dinnyét.

Laza, puha földdel szépen betemette,
Majd lobogó tüzet teremtett fölötte.

Néhány rövid percig lobogott a máglya;
Hamar ellobbant a száraz szalma lángja.

Félrekotorva az izzó hamut, pernyét,
Kiszedte alóla az elásott dinnyét.

Adott belőle egy jókora darabot.
Mikor megkóstoltam, a fogam vacogott.

A hirtelen tűztől annyira hideg lett,
Hogy jégszekrényben sem lelnél különbet.

Elhiszed-e vagy sem – a mesének vége –,
De így működik a „csőszök jégszekrénye”.

A szorgalmas és a lusta lány

Falu szélén, kicsi házban
Élt egy szegény özvegyasszony.
Annak volt két leánykája,
Hogy a gondból bőven jusson.

Virradattól késő estig
Dolgozott a szegény anya,
Hogy a két lány ne éhezzen,
No meg legyen szép új ruha.

Hanem a két leánygyermek
Nem hasonlított egymásra:
Munkára hajlott az egyik,
A másik csak lustaságra.

A jó gyermek sürgött-forgott
Kint a kertben, bent a házban,
Míg a másik heverészett
– Délig is – a puha ágyban.

A dolgozó lány egyik reggel,
Amikor a kertet ásta,
Álmélkodva hallja, hogy egy
Kedves hang így szól hozzája:

„Jó kisleány, csak dolgozzál!
Munkádnak lesz eredménye:
Ezüstpénzzé változik át
Arcod hulló verejtéke!”

Körülnéz a kedves hangra,
Ám a kertben senkit sem lát.
Mit tehetett? Szorgalmasan
Folytatta a nehéz munkát.

De amikor a legelső
Verejtéke földre hullott,
Szeme előtt máris egy szép
Ezüstös pénz fénye csillog.

Délben, mikor édesanyja
Behívta őt az ebédre,
A sok pénztől majd leszakadt,
Úgy tele volt a köténye.

A lusta lány irigykedve
Hallgatja a furcsa csodát.
El is határozza nyomban:
Nosza, ő sem hagyja magát!

Másnap reggel, amikor még
Anyja, húga mélyen aludt;
Elszedi a kis ásót,
És lihegve a kertbe fut.

Alig ásott egy-két percig,
Felfigyel egy kedves hangra:
„Csak dolgozzál szorgalmasan,
Mert munkádnak lesz jutalma!”

Megfordul, és – tündér helyett –
Szorgalmas kis hűgát látja,
Aki szintén felébredt, és
Máris a kiskertet ássa.

Elszégýellte magát nagyon
A lusta lány, de mit tehet?
Szégyenkezve ássa tovább
Hűga mellett a kis kertet.

És azóta szorgalmasan
Segít ő is az anyjának,
Mert a hulló verejtékek
Mindenfelé pénzzé válnak!

Öreg vízimalom

Öreg malom, vízimalom
Áll a faluszélen.
Nézegeti rozzant képét
A patak vizében.

Nyikorogva jár a kerék,
Öregesen járja,
Míg a molnár az ajtóban
Rágyújt a pipára.

Odabent a malomkőnek
Reszelős a hangja;
Őrölgeti a gabonát,
Ha nem is akarja.

Öreg malom, vízimalom
Áll a faluszélen.
Nézegeti rozzant képét
A patak vizében.

Aranyladik

Aranysárga falevelek
Hullanak a fákról;
Búcsúznak a napsugaras,
Kedves, meleg nyártól.

Az egyik kis falevélke
A patakba hullik,
S mint egy kicsi aranyladik,
Csendben tovaúszik.

Meglátja a ladikot egy
Katicabogárka.
Rászállott, hogy azon menjen
A nagy óceánba.

„Hova-hova?” – kérdezzetik
A kicsi bogártól.
„Felkeresem az óceánt,
Messze, messze távol!”

Hívogatják, marasztalják
A lepkék és méhek:
„Maradj velünk, hiszen itthon
Sokkal szebb az élet!

Ne utazzál messze, messze
A nagy óceánba!
Jöjj a partra, maradj velünk
Katicabogárka!”

„Nem maradok, hiszen olyan
Jó így hajókézni!
Különben is úgy szeretném
A világot látni!

Aki bátor, az utazik!
Maradjon a gyáva!”
– Így szól vissza a hétpettyes
Katicabogárka.

Eső és szél kerekedik,
Cikázik a villám.
Felborítja a levélkét
Egy haragos hullám.

Vízbe pottyan a kis bogár,
Elmerül a csónak.
(Így lesz vége a világon
Minden földi jónak!)

Repülne a katica, de
Elázott a szárnya...
Hej, miért is akart menni
Idegen világba?

Keservesen kapálózva
Mászott ki a partra.
Talán még a kishalak is
Mosolyogtak rajta.

Alábújt egy levél alá,
Dideregve, fázva.
A méhecske és a lepke
Ott vártak már rája.

És amíg a kis katica
Szégyenkezve állt ott,
A méhecske és a lepke
Buzgón magyarázott:

„Akiket így csalogatnak
A csillogó vágyak
Messze, távoli vidékre,
Azok mind így járnak!”

Doktor bácsi

Mendégél a doktor bácsi,
Akár hó van, akár sár van.
Bekopogtat mindenhova,
Ahol beteg van a házban.

Vizsgálgatja, kopogtatja,
Meghallgatja a beteget;
Szorgalmasan írogatja
Mindenütt a recepteket.

Folyadékot, labdacsokat,
Porokat és tablettákat
Fürgén ír a doktor bácsi,
Mintha sosem lenne fáradt.

Pedig sokszor éjtszaka is
Felzörgetik, felcsengetik:
„Jöjjön gyorsan, doktor bácsi!
Gyógyítsa meg a kis Petit!”

Ő pedig nem szól egy szót sem.
Némán fogja a táskáját,
S megy sietve egyenesen
Oda, ahol nagyon várják.

Szeressétek nagyon-nagyon,
Kispajtasok, fiúk, lányok!
Amikor kell, nektek is ír
Erősítőt, orvosságot!

A kisbéka meg a gólya

Békamama kivitte a
Kisbékákat a tóra,
De aggódva kémlelt körül,
Nincs-e közel a gólya?

Intette a kicsinyeket,
Figyeljenek ők is jól,
Mert akit a gólya elcsíp,
Annak vége, meglakol.

„Brekekeke, brekekeke...”
A kisbékák brekegtek,
Hancúroztak és a vízbe
Bukfenceket vetettek.

Békamama a tóparton
Szaporákat pislogott;
Leste, nincs-e gólyaveszély,
Közben legyet is fogott.

Árnyék suhan a tó felett..
Békamama megremeg.
Teli szájjal kuruttyolja:
„Vigyázzatok, gyerekek!”

„Uzsgyi, le a tófenékre!
Itt a gólya, ajajaj!
Jövök én is utánatok,
Mert ott nem lesz semmi baj!”

A kisbékák szót fogadtak,
Mentették a bőrüket.
Nem figyelte egyikük sem
A legkisebb öccsüket.

Mert az bizony nem hallgatott
Békamama szavára.
Kíváncsi volt, és nem bánta,
Mi lesz annak az ára.

Nem látott még gólyát soha,
Most hát itt az ideje,
Hogy egy kicsit megbámulja,
Megismerkedjen vele.

Csendben lapul a víz mellett,
És az égre nézeget:
Vajon az a hosszúcsőrű
Veszedelem hol lehet?

„Mesebeszéd! Úgy látom, hogy
Jó anyácskám becsapott...”
Ám ekkor a gólya csőre
Villámgyorsan lecsapott.

Nyakon csípte a kisbékát,
Elég volt egy pillanat.
Viszi máris a csőrében
A kék, nyári ég alatt.

Könyörög a kicsi béka:
„Jaj! Eressz el engemet!”
„Elengedni? – szól a gólya –
Arról most szó sem lehet!”

De amikor csőrére nyitva,
E szavakat kimondja,
Földre pottyán békamama
Legkisebbik porontya.

Nagyot kacag a kisbéka:
„He-he-he-he, brekeke...”
Azután a tóba ugrik,
És siet a mélybe le.

Békamama zsörtölődik:
„Ejnye, azt a mindenit!”
És mérgében megcibálja
A kisbéka füleit.

Kis fényképész¹

Ferkó, a kis csodagyerek,
Fényképezőgépen motoz,
Igaz, hogy a masinája
Csak egy kopott kartondoboz.

Játékait, sorba rakva,
Kis gépével célba veszi.
Kattint egyet... A felvétel
Már is kész van. Mi az neki?

Csodálkozva nézegeti
Ezt a műveletet Sári.
Nem is restell a kis fotós
Gépe elé odaállni.

Ferkó őt is megcélozza.
Egy kattanás... Máris végez.
Bizonyosan a kis Sári
Fényképe is csudaszép lesz!

¹ Megjelent: Tolna Megyei Népújság, XX. évf., 264. sz., 4. o. (1970.11.11.)

Elveszett dal

Élt egyszer egy szegény ember
Valamikor réges-régen.
Annyi kicsi gyermeke volt,
Ahány csillag van az égen.

Vagy talán még annál is több;
Nem is tudta számba venni.
Még a karja is elfáradt,
Ha kenyeret kellett szegni.

Ej, de miket is beszélek,
Dehogy fáradt el a karja;
Ha volt egy kis kenyérkéje,
Azt sem tudta, kinek adja...

Nehéz dolog a kenyérkét
Megkeresni, megszerezni,
S annál jobban kér a gyomor,
Minél inkább nincs mit enni!

Nyomorfalván minden ember
Nagyon nehéz életet élt.
Az is, aki szorgalmasan
Dolgozott és sosem henyélt.

Jancsika – a szegény ember
Legeslegkisebbik fia –
Úgy döntött, hogy világgá megy!
Ami talán nem nagy hiba.

Apja elé állt egy napon
És így szóllott: „Édesapám!
Nekivágok a világnak,
Inkább ma, mint holnapután!”

Tudta jól a szegény ember,
Hogy a fia mire készül:
Azért akar elmenni, hogy
Több maradjon a kenyérből.

Szólni nem tud, de amikor
Kicsi fiát ölelgeti,
Könnyek égnek szemeiben,
Hiszen Jancsit úgy szereti.

„Ne búsuljon, édesapám!
Hallani fog még felőlem.
Meglássa, hogy nemsokára
Híres ember lesz belőlem!”

Nem kapott más útravalót
Jancsika, csak jótanácsot,
Mikor üres tarisznyával
A világnak nekivágott.

Elindult hát kicsi Jancsi,
De megállt a faluszélen,
Hogy az elhagyott és kedves
Kisfalura visszanézzen.

Senki sem int búcsút neki,
Csak az öreg templom tornya,
Meg a poros, vén akácfák
Nézik Jancsit szomorkodva.

Amint így álldogál Jancsi,
Bámulva a szülőföldet,
Fényes, égő szemeiből
Előbuggyannak a könnyek.

Nehéz szívvel ballag tovább,
Szemeiből hull a könnye.
Ha nem restelné a dolgot,
Megfordulna, visszamenne!

Nagy, fekete erdő szélén
Bicskájával botot vágott,
Hiszen minden vándorlegény
Bottal járja a világot.

Mikor egy vadrózsabokor
Mellett le akart pihenni,
Látja, hogy egy csúnya kígyó
Készül egy békát megenni.

A kisbéka rimánkodott,
Kért, könyörgött, de hiába.
Egy pillanat, és elnyelte
A csúf kígyó éhes szája.

Kicsi Jancsi vándorbotját
Feje fölött megforgatta,
És a csúnya, falánk kígyót
Egy ütessel agyoncsapta.

Ezután a kígyó hasát
Bicskájával felmetszette,
S így a kicsi, lenyelt békát
Idejében megmentette.

A kisbéka beszélni kezd:
„Jótettedet meghálálom!
Hiszen olyan kevés ember
Cselekszik jót a világon.

Menj csak bátran az erdőben,
Egészen a közepéig,
Ahol a legnagyobb fánál
A legkékebb virág nyílik.

Ott fészkel a Rigókirály,
Dalra tanítva a lányát.
Hasznát fogod venni egyszer,
Tanuld meg jól a nótáját!

És amikor tovább ballagsz
A rigóktól tanult dallal,
Azt a csodaszép virágot
– Gomblyukadban – vidd magaddal!”

Többet nem mondott a béka,
De Jancsinak elég ennyi.
Igyekezett azt a nagy fát
Minél előbb megkeresni.

Hallja már a rigófüttyöt,
Látja már a kék virágot:
Olyan dalt még sosem hallott,
Olyan virágot sem látott.

Faragott egy furulyát, és
A fa alá telepedve
Azon próbálgatta a dalt,
Hogy örökre megjegyezze.

Letépve a kék virágot,
Beletűzte gomblyukába,
És azután tovább indult
A rigódalt furulyázva.

Egyik napon – a kis Jancsi –
Egy hatalmas városba ért.
Csodálkozva hallja, hogy ott
A sok ember miről beszélt:

„Szomorú a királylányka,
Mert elveszett legszebb dala,
De hiába is keresik:
Nincsen annak sehol nyoma!”

Jancsi ilyent még nem hallott,
S nagyon csodálkozott ezen:
„Hogyan veszhet el valami,
Ami dal vagy nóta legyen?”

Báméskodva ballag tovább
A hatalmas házak között,
Egyszer csak az öreg király
Csatlósaiba ütközött.

„Tolvaj! Tolvaj!” – kiabálnak
A csatlósok Jancsikára,
S egy-kettőre bilincseket,
Nehéz vasat raknak rája.

Ami ezután történik,
Azon még nagyobbat bámul:
Amikor a kék virágot
Kiveszik a gomblyukából.

Az a csodaszép, kék virág
Volt az, ami bajt okozott,
Mert bizony az valahogyan
Aranyvirággá változott.

Ráfogták a csatlósok, hogy
A királyi kertből tépte.
Be is zárták szegény fejét
A vár sötét börtönébe.

Kicsi Jancsi könnyes szemmel
Vette elő furulyáját,
És nagybúsan elkezdte fújni
A kisrigók szép nótáját.

Száll a nóta a börtönből...
Meghallja a királylányka,
S öröm csillan szemeiben:
Hiszen ez az ő nótája!

A csatlósok meg keresik
A padláson, a pincében
Azt a nótát, ami ott van
A vár sötét börtönében.

Nagyot kacag a királylány,
Épp, amikor belép apja.
Örömében a vén király
Koronáját földhöz csapja.

Kérdezi is álmélkodva:
„Mi történt itt, édes lányom?
Mi történt, hogy bús arcodon
A mosolygást újból látom?”

„Édesapám! – szól a lányka –
Megkerült az elveszett dal!
Ott van a sötét börtönben.
Hozassad föl nékem hamar!”

És amikor szegény Jancsi
A királylány előtt állott:
Meglátta a lány hajában
Az ismerős, kék virágot.

Milyen virág az, amelyik
Aranyszínét kékre váltja?
Ezt a csodát nem csak Jancsi,
Hanem minden ember látja!

„Hiszen, akkor nem tolvaj ez!
A vasakat le kell szedni!
– Szól a király – Engedjétek
Ezt az ifjút továbbmenni!”

Hanem most a királylányka
Kedvesen és halkán szólal:
„Maradjon, ha kedve tartja,
És tartsuk őt minden jóval!

Ne feledjük, édesapám,
Kötelességünk a hála!
Hiszen neki köszönhetjük,
Hogy a dalom megtalálta!”

Ezek után – úgy, ahogyan
A mesékben lenni szokott –
A királylány és Jancsika
Fényes lakodalmat csapott.

Lakzi után Jánoskának
Arra is volt bőven gondja,
Hogy ne legyen az országban
Szegénység és Nyomorfalva.

A vén király kincstárában
Ezüst és arany volt bőven,
Arról nem is beszélve, hogy
Mennyi volt ott drágakőben.

A kincseket szétosztotta
Jancsika a szegény népnek,
És azóta országában
Nyoma sincs a szegénységnek!

Eleinte a vén király
Nagyon sajnálta kincseit,
De azután örült ő is,
Látva, hogy a népen segít.

Jancsi király testvérei
És szorgalmas édesapja
Örültek, hogy ilyen rendes
Király került fel a trónra.

Nyomorfalva nincs többé, mert
Boldogfalva lett a neve.
Ezzel lezárul a mese.
Itt a vége, fuss el vele!

Morcos Marci és a spenót²

Morcos Marci nem szerette,
Gyűlölte a spenótot.
Ha meglátta a tányérjában,
Orra mindig lelógott.

Durcáskodott, sivalkodott,
Mint egy bőgőmasina.
Mindhiába magyarázott,
Kért, könyörgött anyuka:

„Marci, fiam, légy jó gyerek!
Edd meg azt a spenótot!
Vasgyúró lesz belőled, ha
Ezt az ételt megszokod.”

„Nem akarok vasat gyúrni!
– Felelt Marci hevesen –
Elég az is, ha ebédre
Megeszem a levesem!”

„No, ha elég – szólt Anyuka –,
Jól van így is, kisfiam!
Pedig kár, mert az ebédhez
Csokoládés torta van...”

² Megjelent: Tolna Megyei Népújság, XXI. évf., 64. sz., 4. o. (1971.03.17.)

Marcinak most több sem kellett,
Megfogja a kanalat,
És legyűri a spenótot
Néhány rövid perc alatt.

„Milyen finom ez a spenót!
– Mondja Marci boldogan –
Nem tudtam, hogy ma ebédhez
Csokoládés torta van!”

Pünkösdi rózsák

Pünkösdi reggelen
Felcsendül a nóta:
Kinyílt pompázva
A pünkösdi rózsza.

Tegnap még zöldellő
Bimbóba volt rejtve,
Ma pirosan lángol
Gyöngyharmatos kelyhe.

Le is szabad tépni
Néhányat belőle,
Az ünnepi kis kert
Nem csúful el tőle.

Nyújtsunk át egy szálát
Drága, jó anyáknak,
Egy másikat pedig
Édes, jó apáknak!

Nagyanyó is kapjon
Egy szálát belőle,
Hiszen sok szép, kedves
Mesét hallunk tőle.

Nagyapót sem szabad
Ilyenkor feledni,
Hiszen bizonyosan
Ő is megérdemli.

És mikor elhervad,
Lehullik a rózsza,
Szeretetről szóljon
Akkor is a nóta!

Erdők Tündére

Kiskosárral a kezében
Egy kis törpe bandukol,
Friss szamócát akar szedni
Az erdei fák alól.

Idekukkant, odakukkant,
Figyelmesen nézeget:
Vajon a legszebb szamóca
Hol piroslik, hol lehet?

Itt is talál, ott is talál,
Szedegeti a javát,
Óvatosan tépi le, és
Rakja tele kosarát.

De amikor hazamenne
A gyümölcsös kosárral,
Éppen akkor találkozik
Tányértalpú komával,

Úgy megijedt a kis törpe,
Hogy mozdulni sem tudott,
Mikor a hatalmas medve
Ilyen szokat brummogott:

„Brumm! Add nékem a szamócát!
Brumm! Én nagyon szeretem.
Brumm! Különben a fejedet
Egykettőre megeszem!”

„Jól van, mackó! – a kis törpe
Ilyen szavakra fakadt –
Neked adom a számócát,
Csak ne bántsod a kosarat!

Szedhetek még számócát itt,
Terem a föld eleget.
Jó anyácskám nagyon beteg,
Neki szedtem ezeket.

Nem sajnálom a gyümölcsöt.
Neked adom, egyed már!
De értsed meg, mackó koma:
Nagyon kell ez a kosár!”

„Brumm, brumm! – Szól a medve ismét –
Ne alkudozz énvelem!
Vagy a fejed harapom le,
Vagy a kosarat viszem!”

Elbúsult a kicsi törpe,
És a szíve fájt nagyon.
Ám az Erdők Tündére jött
Egy pillangófogaton.

A jóságos tündér látja,
Hogy a mackó mit kíván;
Egy lépést sem haladt tovább
Gyönyörűszép fogatán.

Kiszállott és odament az
Erőszakos medvéhez;
Mecibálta a füleit
S így szólt hozzá: „Való ez?”

A kis törpe édesanyja
Odahaza nagy beteg.
Szégyelld magad, hogy a beteg
Szamócáját elveszed!”

A nagy mackó a kis tündér
Előtt félve pislogott;
Elrestellte magát nagyon,
Még csak nem is brummogott.

Mind a hárman csendben álltak...
(Kínos volt e pillanat...)
Majd azután szégyenében
A nagy mackó elszaladt.

Néhány percig mosolyogva
Nézett Erdők Tündére,
Majd azután kedves hangon
Csilingelt a törpére:

„Ülj te is a fogatomb!
Hazaviszlek, jöjj velem!
Nehogy ismét valamilyen
Kellemetlen baj legyen!”

Beültek a fogatba, és
Elszálltak a fák fölött.
Egykettőre ott voltak a
Kedves, kicsi ház előtt.

Mind a ketten leszálltak és
Bementek a kis házba.
Megmosták a számócát és
Beletették egy tálba.

Megkínálták a beteget,
Evett is az belőle.
Jobb volt minden orvosságnál,
És így jobban lett tőle.

Odakint, az ajtó előtt
Ismerős hang brummogott.
A nagy mackó érkezett meg
És ajándékot hozott.

„Brumma, brumma, kicsi törpe
– Így szólt, mikor belépett –,
Jó anyádnak hoztam egy kis
Finom, akáca-mézet...

Tudom jól, ha megkóstolja,
Meggyógyul és lábra áll.
Csodaszer ez... Próbáljuk ki...
Gyorsan... Hol van a kanál?”

Fordul egyet a kis törpe,
És hozza a kanalat.
Erdő Tündér a mackóhoz
Szólt néhány szót ezalatt:

„Látod, bundás, mennyivel szebb
És nemesebb ez a tett,
Hogy eljöttél és meglepted
Mézeddel a beteget?”

Hunyorogva hallgatta a
Nagy mackó e szavakat,
Míg az orrán ott pompázott
Egy hatalmas daganat.

Látja Erdők Tündére is
És ezen csak mosolyog:
Tudja, hogy a mackó orrán
Honnan van a csúf dolog.

A méhecskék nem alkusznak,
Drágán adják mézüket.
Akik bántják, mindazoknak
Megszurkálják képüket.

Elköszönt Erdők Tündére,
És a fogatába ült.
Nemsokára már a lombos,
Öreg fák fölött repült.

Elbúcsúzott a mackó is
Dörmögve és morogva;
Dagadt orrát egész úton
Keservesen vakarva.

A kis törpe a vendégek
Után hosszan integet.
A jó tündér pedig szállt, szállt,
A zöldellő fák felett.

Hiú kisveréb

Sárgarigó füttyörész
Vidáman az ágon.
Kisverebek hallgatják
A zöldellő fákön.

„Ejnye, milyen gyönyörű
Az a rigóének!
Ilyen hangja sosem lesz
Egy szürke verébnek!

Milyen szép a tolla is
Annak a rigónak.
Minket szürke ruhánkért
Mindig kigúnyolnak...”

Ám egy hiú kisveréb
Nagyot akar tenni:
Egyszer ő is megpróbál
Sárgarigó lenni!

Észrevétlen elrepült,
Készen állt a terve.
Csak valami alkalmas
Festékfélét lelne...

Éppen sárga festékkal
Mázoltak egy házat;
A kisveréb meglátta
A festékestálat.

Meglapult a háztetőn
Vizsgálódó szemmel,
Várva, hogy a festéket
Otthagyja az ember.

És mikor a mázoló
Befordult a házba,
Odaszállt a kisveréb
A festékestálra.

„Csirip, csirip, csipcsirip!”
Milyen nagy szerencse,
Hogy a kívánt festéket
Azonnal meglelte.

Körülnézett, azután
Beugrott a tálba,
És a sárga festéket
Rákente magára.

Melegen sütött a nap,
A festék megszáradt.
Nem lehet már semmi baj,
Társaihoz szállhat.

Mikor visszaérkezett,
Nem ismertek rája:
Sárgarigónak nézte
Minden kicsi társa.

Körbeülve a fákon,
Bámultak feléje,
Várva, hogy a rigódal
Felcsendüljön végre.

A festékes kisveréb,
Csőrét büszkén tartva,
Nagykegyesen rázendít
A várva-várt dalra:

„Csirip, csirip, csipcsirip!”
Így hangzik az ének
S a kis szürke verebek
Csendben összenéznek:

„Ejnye, milyen ének ez?
– Szól az egyik jámbor –
Elfújja ezt mindenki
A verébcsaládból!”

„Csalás! Csalás! Ámítás!
– Kiált a madárhad –
Hol szerezted, hol loptad
Szép rigóruhád?”

Megszeppen a kisveréb
A zajongó bolyban,
És ahhoz sincs ereje,
Hogy elszálljon onnan.

S hogy még nagyobb baj legyen,
Megered a zápor,
És nem marad semmi sem
A sárga ruhából.

Szürkén, ázottan lapul
A hiú madárka,
Míg az egyik bölcs veréb
Így csiripel rája:

„Most az egyszer nem bántunk
Azért, mert becsaptál.
Látod, hiába minden:
Csak veréb maradtál!

Cifra, színes ruhában
Sem lesz szebb a hangod,
Mert a ruha nem adhat
Sem tudást, sem rangot!”

Kirándulóhajó

Megy a hajó a Dunán,
Vidám nép van rajta.
Kacagás és muzsika
Hallatszik a partra.

Leányfalu, Visegrád,
No meg a sok többi
Kedves kirándulóhely...
Hol fogunk kikötni?

Visegrádon megnézzük
A Salamon-tornyát;
Fönt a hegytetőn pedig
Az öreg vár romját.

Túlsó parton Nagymaros
Vadregényes tája
A víg kispajtásokat
Szeretettel várja.

Mennyi kedves, szép vidék
Van a Duna partján;
Mennyi hajó hintázik
A víz ezüst habján!

Lélekvesztők, kajakok
Húznak a part mentén;
Búgó motorcsónakok
Szállnak a víz tükrén.

Megy a hajó a Dunán,
Csobog a víz habja;
Kicsinyek és felnőttek
Hajókáznak rajta.

Torkos Cirmos

Torkos Cirmos lusta cica,
Sosem fogott egeret.
Ha éhes volt, megdézsmálta
A tejfölt és a tejet.

Örzse néni – fakanállal –
Hej, de sokszor rácsapott,
De a cica torkosságán
Segíteni nem tudott.

Egyszer ismét a kis cirmos,
Mit gondolt egy szép napon:
Csukva volt a kamraajtó,
Bement hát az ablakon.

És amikor keresgélte
A tejfölös köcsögöt,
Sok beföttes üvegecske
Felborult és eltörött.

Hamarosan megtalálta
A tejfölt a kiscica,
Ám a tejfölös köcsögnek
Nagyon szűk volt a nyaka.

Addig-addig erőlködött,
Hogy elérhesse a célt,
Míg feje a köcsögbe
Keservesen befért.
Örzse néni éppen ekkor

Lépett be a kamrába.
Menekülne a kiscica,
Szökne gyorsan – ha látna.

Csihi-puhi! Nagyot csattan
Cirmoson a fakanál,
Fel is borul a köcsöggel,
De menekvést nem talál.

Ráncigálja, húzza, nyúzza
A fejét, de hiába:
Az a köcsög nem engedi,
Megy mindenütt utána.

Úgy sikerült szabadulni,
Hogy a köcsög eltörött.
Torkos Cirmos addigra már
Fuldokolva köhögött.

Szeme, szája, füle, farka
A tejföltől hófehér.
Nagyot kacag a sarokban
Cirmoson egy kisegér.

Mikor kifújta a tejfölt
Orrából és torkából,
„Uccu neki, vessed el magad!”
Kirohant a kamrából.

Torkos Cirmos azóta sem
Felejtí az esetet,
S tejfól helyett szorgalmasan
Fogdossa az egeret.

Gyurika és a pipa

Nincs otthon a nagypapa,
Gyurika mit gondol:
Előveszi a pipát
Az almáriomból.

Teletömi dohánnyal,
Úgy, ahogyan látta,
És azután ügyesen
Rágyújt a pipára.

Öregesen pöfékel
Karosszékből ülve,
De a szeme szikrát szór
A gomolygó füstbe.

Keveredik a gyomra
És a feje kábul;
Úgy érzi, hogy sok is volt
Mára a pipából.

Amikor a parazsat
Épp oltani kezdi,
Összetörik a pipa,
Mert a földre ejti.

Megérkezik nagypapa.
Belép a szobába.
Kékül, zöldül, amikor
Ránéz a pipára.

Mivel nem tud egyebet
Tenni haragjával:
Kiporolja Gyurikát
A pipa szárával.

Kislovacskák rossz gazdája

Lovaskocsi megy az úton.
Izzad a két kislovacska,
Mert a kocsi nagyon nehéz,
Alaposan meg van rakva.

Recseg-ropog a négy kerék,
De amikor dombhoz érnek,
Megáll a két fáradt állat,
S a gazdára visszanéznek.

„Ejnye azt a... – szól az ember –
Ejnye, azt a teremtetet!”
És a fáradt lovacskákat
Az ostorral ütni kezdte.

Erőlködnek a lovacsák:
Istráng, kötél, gyeplő szakad.
Ottmarad a nehéz kocsi,
Míg a két ló tovább szalad.

Ugrik a gazda a bakról,
Szitkozódva, hangos szájjal,
És rohan a két ló után,
Csapkodva az ostorával.

Árkon-bokron, hegyen-völgyön
Száguldoz a két lovacska.
Fut az ember a nyomukban,
De ostorát rég elhagyta.

Mikor egy erdőbe értek,
A két lónak nyoma veszett.
Elfáradt az ember nagyon,
S egy fa alá heveredett.

Alig aludt néhány percig,
Mikor furcsa hangra ébred,
Ott áll előtte a két ló,
Ám az a két ló – beszélget!

Szól az egyik: „Várj csak, gazdánk!
Elég volt a szidás, verés!
Most már tudd meg te is azt, hogy
Mennyire fáj minden ütés!

„Gyüeee! – kiabál a másik –
Indulj a kocsihoz, gazda!
Mától kezdve te húzod azt,
És mink ülünk föl a bakra!”

Ezután a két lovacska
Befogta a gonosz gazdát.
Előkerült az ostor is,
Hogy azzal is biztatgassák.

„Gyüeee! – szól az egyik kis ló –
Ejnye, azt a teremtetet!”
„Gyüeee!” – mondja a másik is,
És a gazdát ütni kezdte.

Keservesen nyög az ember,
S összeszedve az erejét,
Ránt egy nagyot, és e percben
Csodálkozva nyitja szemét:

Befogva a kocsi előtt,
Csendben áll a két lovacska.
Csak az történt, hogy a bakon
Elaludt a gonosz gazda.

Valamire azért mégis
Jó lecke volt kínos álma,
Mert ezután soha többé
Nem ütött a lovcskákra!

Erdei iskola

A bölcs bagoly gondolt egyszer
Egy nagyot,
Ami néki többé nyugtot
Nem hagyott:
Szervezni kell egy erdei
Iskolát!
Minden állat művelheti
Ott magát!

Gondolatát tett követte
Azonnal:
Leveleket írt egy egész
Vagonnal.
Föl is adta még aznap a
Postára,
Hogy jöjjenek minél előbb
Hozzája!

Egy hét múlva kezdődött a
Tanítás,
Minden állat jelen volt. Ez
Nem vitás!
A madarak fönt kuksoltak
A fákon,
A többiek pedig lent a
Tisztáson.

Ment is volna minden szépen
És rendben,
De sok hiba bújt elő már
Kezdetben;
A hallgatók egy percig sem
Hallgattak;
Üvöltöttek, brummogtak és
Csipogtak.

A vén bagoly beszélt volna
Szívesen,
De nem akart csendben lenni
Senki sem.
A medvebocs azt brummogta:
„Brumna-brumm!”
A méhecskék azt zümmögték:
„Zumma-zum!”

A madarak füttyörészték,
Csipogtak;
A báránykák bégettek és
Makogtak.
Tücsök zenélt, csörgőkígyók
Csörögtek;
A vaddisznók visítottak,
Röfögtek.

A farkasok veszett hangja
Üvöltött;
Oroszlánok ordítása
Dübörgött;
Az elefánt ormányával
Trombitált;
Mindegyik a maga módján
Kiabált.

A vén bagoly mindhiába
Huhogott,
Mert reá már egy állat sem
Hallgatott.
Egyre jobban erősödött
A lárma.
Ki hallgatna a vén bagoly
Szavára?

Csak az őzek, meg a nyulak
Hallgattak.
Később pedig hanyatt-homlok
Szaladtak.
Nemsokára futott minden
Iskolás.
– Így végződött az erdei
Tanítás!

Azóta sincs az erdőben
Iskola.
Jó nekik az állatkerti
Óvoda.
De amikor az óvodát
Kijárlák,
A tanulást többé már nem
Kívánják!

A jó kisiskolások

Jancsi, Karcsi, Klára, Sára
Most mennek az iskolába.

Nem lármáznak, nem ugrálnak,
Az utcákon rendben járnak.

Az emberek: bácsik, nénik
Mosolyogva őket nézik.

Meg is jegyzi egyik-másik:
„A jó illem, lám, meglátszik!”

Ők pedig csak mennek, mennek.
Az úttesten jól figyelnek.

Néznek jobbra, néznek balra,
Így jutnak a túloldalra.

Jancsi, Karcsi, Klára, Sára
Így mennek az iskolába!

Egérakodalom

Ciniéknél nagy a nyüzsgés,
Lakzira készülnek.
Rotyognak az ételek, és
Sütemények sülnek.

Egy kiséger szakszerűen
Készíti a mártást,
Míg a másik szorgalmasan
Keveri a rántást.

Sült húsoknak illatával
Telik meg a konyha,
Ugyanakkor elkészül vagy
ötvenféle torta.

A kis egérfiókák már
Régen arra várnak,
Mikor lehet nekiesni
A sok habos tálnak.

Néhány egér a pincében
Mászkal a kancsókkal:
Most készülnek megbirkózni
A boroshordókkal.

Sikerült is csapra verni
Három tucat hordót.
Kóstolgatták, nyalogatták:
Hát minden bor jó volt.

Mire megteltek a kancsók,
Felzendült az ének;
Jókedve lett a pincében
Minden kisegérnek.

A sok jó bort a pincéből
Ugrándozva hordták,
Nem is csoda, ha útközben
Felét kilocsolták.

Amelyik túl sokat ivott,
Az a kisegérke
Bukfencezve gurult vissza
A pince mélyébe.

No de sebj! Ha legurult,
Gyorsan talpra állott;
Megtöltötte kancsóját és
A lépcsőn felmászott.

A vendégek ezalatt az
Asztalokhoz ültek,
És a tálak egymásután
Gyorsan kiürültek.

Cinike, a menyasszony és
Cincike, a férje:
Mosolyogva nézegettek
A mulató népre.

Csillognak a finom borok,
A poharak csengnek,
És a drága italokból
Nagy kortyokat nyelnek.

Rázendít a zenekar is:
Harminc tücsök játszik.
Szakértők a muzsikában,
Mindegyiken látszik.

Táncra perdül a násznépség,
Vesztettül bokáznak;
Dübörög a padlója a
Lakodalmasháznak.

Ám, amikor a hangulat
Tetőfokra hágott,
Szörnyű dolog zavarta meg
A nagy mulatságot:

Egy hatalmas kandúr macska
Ugrott a szobába!
Gyökeret vert a táncoló
Kisegerek lába.

Elhallgatott a megrémült
Muzsikáló banda;
Szétugrottak, hangszerüket
Hónuk alá kapva.

A násznép is nekilódult,
Menekültek futva,
S igyekeztek belebújni
Minden egérlyukba.

Cinike, a kis menyasszony
Későn kapott észbe,
S a hatalmas kandúr macska
Majdnem utolérte.

Az utolsó pillanatban
Tudott csak elbújni,
De a fátyolt nem sikerült
A lyukba behúzni.

Kint maradt a fátyol vége
És a dühös macska,
Éles, hegyes karmaival
Azonnal elkapta.

Kirántotta a fátyolt, és
Darabokra tépte.
Így lett a nagy mulatságnak
Szerencsésen vége.

Róka koma

Vén, ravaszdi róka koma
Belopódzott a faluba.

Huncutságon jár a feje:
De jó is a tyúkpecsenye!

Egyet fordult, egyet került;
A tyúklopás jól sikerült.

Az erdőbe futva vitte,
Ahol nyomban meg is ette.

Másnap éjjel megint éhes.
A tyúklopás nem veszélyes.

Egyet fordult, egyet került:
Másodszor is jól sikerült.

Hanem a harmadik éjjel
Nem számított a veszéllyel:

Lesben állt egy öreg bátya,
Róka komát bottal várta.

Éhes róka, fogát fenve,
Pecsenyét kiszemelte.

Hanem ekkor a vénember
Nekirontott az üteggel.

Bunkójával üti, veri,
Kegyetlenül elcsépele.

Tudja már a róka koma:
Nem lesz ebből tyúklakoma!

Fut, menekül megtépázva,
Éhesen és sántikálva.

Figyeljete, kispajtások,
Mikor sánta rókát láttok!

Messziről is megismerni,
Melyik szokott tyúkot enni.

Az, amelyik még nem sánta:
Most megy első tyúklopásra.

Időben kell botot fogni,
Hogy ne merjen tyúkot lopni!

Hangyaháború

Feketehangyák országában
Igen feszült a hangulat:
Már napok óta készítgetik
A tankokat és ágyúkat.

Határaikon óriási
Vereshangyák sereglenek,
S bármelyik percben támadhatnak:
Erre vallanak a jelek.

Foglyul ejtettek a napokban
Egy vereshangyát. Kémkedett!
Akkor csaptak le rá, amikor
E szörnyű bűnben vétkezett.

Be is vallotta ijedtében
Kormányá harci vágyait,
S a feketehangyák azonnal
Lenyisszantották csápjait.

Nyakába táblát akasztottak,
S a táblán ez a szöveg állt:
„Megvédjük minden támadótól
A szent hazát s a szent határt!”

Így küldték vissza hazájába
A kémet. (Szörnyű volt sebe...)
Bár ki tudja, hogy mi fájt jobban:
A sebe vagy a szégyene?

A vereshangyák, mikor látták
Megcsúfolt, véres társukat,
Megindították a feketék
Ellen vad támadásukat.

Vijjogva szálltak a gránátok,
És ropogtak a fegyverek,
S a harcikocsik robajától
A föld is nyögve remegett.

A támadók úgy számítottak,
Hogy könnyű lesz a győzelem,
Mert a feketehangyák szívét
Mebénítja a félelem.

Ám a kicsi feketehangyák
Keményen állták a sarat,
És egymásután fejtetőre
Állították a tankokat.

Aztán neki a támadóknak!
Hadd lássanak egyszer csodát!
Pedig azok a vereshangyák
Legalább négyszer akkorák!

Már nem is lőnek: puskatussal
Püfölik egymást, csépelik.
Hát bizony, sokan az eget is
Egy nagyböngőnek nézhetik.

Mikor eltörik egy-egy fegyver,
Összeakasztják csápjukat,
És úgy igyekezik földhöz vágni
Egyik hangya a másikat.

Ha egy óriási veressel
Nem bír egy kicsi fekete;
Azonnal segít négy is neki,
S így öten könnyen győzik le.

Egyre jobban fokozódik
A vad lárma, a harci zaj,
De már a következő percben
Összeroppan az arcvonall!

A kis feketehangyák kedve
Ettől meg jobban fellobog,
S az ütések a támadókon,
Mint a jégeső, úgy zuhog.

Megfordulnak a vereshangyák,
És fürgén szedik lábukat,
Hátrahagyva a csatatéren
A tankokat és ágyúkat.

A győztes kis feketehangyák
Vidám ünnepet tartanak,
És a legbátrabb harcosoknak
Vitézi érmet osztanak.

Azóta is gyűlölködnek a
Vereshangyák és feketék.
Minden ember tudja ezt, hiszen
Nem hazudhatnak a mesék!

Pöfög a traktor

Traktor pöfög a határban,
Megcsodálja Janika:
„Hú, milyen nagy, vasból csinált,
csörömpölő talyiga!”

Mikor szomjas, benzint iszik
Az a szörnyű pöfögő.
Van is benne az italtól
Jónéhánypár lóerő!

Öt-hat ekét könnyen húz el,
Meg sem kottyán az neki!
És amit hat ló sem bírna,
Könnyedén odébb viszi.

Nézi Janika a traktort,
De cseppet sem fél tőle.
Mikor nagy lesz, bizonyosan
Traktoros lesz belőle!

A Tókirály palotája

Túl a kéklő, nagy hegyeken
Élt egyszer egy árva lányka.
Apja, anyja nem volt neki,
Csak egy gonosz mostohája.

Két mostohatestvére is,
Két szívtelen lány élt vele.
Nem csoda, ha örökösen
Könnyes volt az árva szeme.

Főzött, mosott, takarított
Mindegyikre a kis árva,
Mégis szidta és kínoztá
Zsarnokszívű mostohája.

Még a száraz kenyeret is
Mindig elzárta előle.
El akarta pusztítani,
Szabadulni akart tőle.

El is tervezte magában,
Hogy kiviszi a tópartra,
És amikor nem is sejti,
Belelöki, beledobja...

Egyik este a mostoha
Így szóllott a kis árvához:
„Szeretnem, ha velem jönnél
Ma éjjel a tó partjához.

Beteg vagyok napok óta.
Gyógyfüveket kéne szedni.
Jó lenne, ha segítenél
A füveket megkeresni!

Éjjel megyünk, mert csak akkor
Van a fűnek gyógyhatása,
Ha sötétben tépjük le és
Rakjuk bele a kosárba.”

Csillagtalan éjszaka volt,
Felhők takarták az eget,
Amikor a gonosz asszony
A kislánnyal útnak eredt.

A tópartján úgy tett, mintha
Keresgélne, fűvet szedne,
És a szegény kisleánykát
Felcsalta egy meredekre.

A tó ott volt a legmélyebb.
Úgy mondják: ott nincs feneke.
Nem is jött az soha vissza,
Aki onnan esett bele.

„Itt van az a keresett fű!
Jöjj közelebb, megmutatom!”
– Így suttogott a sötétben
A lelketlen, gonosz asszony.

Közelebb lép a leányka,
Amerre a hangot hallja,
És akkor a mostohája
Hatalmasat lökött rajta.

Csobban a víz sötét tükre...
Mire a hold előkerül,
Megnyugodnak a hullámok,
Minden halk nesz elcsendesül.

Hazaindul a mostoha,
Szinte táncol örömében,
Hogy a szegény kisleányka
Elpusztult a tó vizében.

De a lányka nem pusztult el,
Mert amikor vízbe hullott,
Egy aranyos óriáshal
Villámgyorsan odaúszott.

Felvette a hátára, és
Még mielőtt föleszmélne,
Egykettőre leszáguldott
Vele a tó fenekére.

Onnan tovább úszott a hal,
De ott maradt a leányka,
Aki előtt büszkén csillant
A Tókirály palotája.

Álmélkodva nézegeti,
Mint valami csodás álmot.
Olyan szép volt, amilyent
Életében sosem látott!

Amint ott áll nézelődve,
Kinyílik a vár kapuja,
S kilép rajta egy dalia:
A Tókirály legszebb fia.

„Vártalak már! – szól az ifjú –
Tudom, ki vagy! Ismerlek jól!
A kisbékák mesélgettek
Jó szívedről, jóságodról.

Ismerem a mostohád is!
Ráfizet a kapzsiságra.
De most várnak jó szüleim,
Menjünk be a palotába!”

Nemsokára feleségül
Vette őt a szép királyfi.
Így sikerült az árvának
Boldogságát megtalálni.

Teltek-múltak a hónapok.
Vígán élt a gonosz asszony.
Már-már el is felejtette,
Hogy mit művelt a tóparton.

Az egyik nap, mikor ismét
A tó mellett vitt el útja,
A csillogó hullámokból
Egy szép tündér lép az útra.

Nézi, nézi a mostoha:
Talán bizony ez csak álom?
És milyen szép aranyruha
Pompázik a tündérlányon.

De amikor rápillant a
Tündérlányka szép arcára,
Elakad a lélekzete,
És gyökeret ver a lába.

Szólna, hogyha tudna szólni,
De nem jön hang ajakára,
Mert a tündér nem más, mint a
Tóba lökött árva lányka.

Megszólal az aranyruhás:
„Nem kell félni semmit tőlem!
Hiszen amit tett, jól tette!
Lám, királynő lett belőlem!

Odalent a tó fenekén
Csodálatos, szép világ van,
S én egy kedves királyfival
Ott lakom egy palotában.”

Ennyit mondott, és azután
A tó tükre széjjel nyílott,
S a szép tündér, mintha szállna,
A mélységbe visszasiklott.

Dermedten áll a mostoha.
Csoda az, hogy el nem ájul.
Bámul, de csak annyit lát, hogy
A tó tükre összezárul.

Mintha álomból ébredne,
Hazafelé veszi útját,
De nem tudja elfeledni
A tófenék csoda-titkát.

Nincs többé egy nyugodt perce,
Se éjjele, se nappala.
Szeretné, ha lányain is
Lenne olyan aranyruha.

Nem! Ő nem hagyja annyiban!
Ha nem pusztult el az árva,
Bizonyosan két lánya is
Azt a kastélyt megtalálja!

Elmesélte lányainak,
Amit látott, ami történt,
S hívta őket, hogy a tóba
Ugorjanak bele tüstént!

Ám a két lány eleinte
Hallani sem akart róla.
Attól féltek, hogy a végén
Belefulladnak a tóba.

Kapzsi anyjuk addig beszélt,
Amíg egyszer mind a hárman
Kimentek a tó partjára
Egy fekete éjtszakában.

Meglátva a sötét vizet,
Nem akartak belemenni.
Hát még amikor a békák
Elkezdtek szörnyen brekegni:

„Breke, breke, bele, bele!
Odalent vár egy palota.
Breke, breke, ugorjatok,
Ha kell a szép aranyruha!”

A leányok anyja is szól:
„Ugorjatok már, ti mulyák!
Odalent a tó fenekén
Várnak a szép aranyruhák!”

Mikor látja az asszony, hogy
Tétováznak gyermekei,
Úgy, mint a kis árvalánykát,
Mind a kettőt belelőki.

De most nem jött az aranyhal.
Addig nyelték a sok vizet,
Amíg mind a két gonosz lány
Belefulladt, kiszenvedett.

Ám az anyjuk a tóparton
Még a mai nap is várja,
Hogy mikor jön ki a tóból
Aranyruhás két leánya.

Évről-évre várakozik,
Eső eshet, szél süvölthet:
Nem hiszi, hogy két leányát
Nem láthatja soha többet.

Hiába mondják a békák:
„Belefúltak, bele, bele...
Úgy kell neked, gonosz asszony!
Breke, breke, breke, breke...”

Két rossz harisnya

Két harisnya elindult a
Világba.
Hibások és rosszak voltak,
Csudára.
Mind a kettő búsán szedte
A lábát,
Mert nem kaptak hamuban sült
Pogácsát.

Üres volt a két kis kopott
Tarisznya,
Hiába volt a nyakukba
Akasztva.
Gyomruk korgott és a szemük
Szikrázott.
Ilyen éhes vándorokat
Ki látott?

Megérkezve a hetedik
Határba,
Kinevette őket egy kis
Madárka,
Amikor az árokpartján
Leültek,
És az üres tarisznýára
Meredtek.

Szól az egyik: „Jó lenne most
Anyánknál,
De mit tegyünk, ha nem tűr meg
A háznál?”
„Mit tehetünk? – mondja búsan
A másik –
Rosszak vagyunk, ami rajtunk
Meglátszik.

De jó lenne, ha meg tudnánk
Javulni!
Nem kéne az árokpartján
Lapulni.
Ha valaki segítene
Bajunkon.
Nem hevernénk szégyenkezve
Az úton!”

Amint így ül a két testvér
Nagy búsan,
Valami az országúton
Megvillan.
Stoppolótű közeledett
Feléjük,
Cérnaszállal érkezett meg
Eléjük.

Meg is szólalt: „Mit búsultok,
Gyerekek?
Látom a bajt. Én szívesen
Segítek!”
A fényes tű gyorsan kezdett
Mozogni,
Egykettőre megjavult a
Két zokni.

A testvérek megköszönték
A tűnek,
Hogy a bajok ilyen hamar
Megszűntek.
Elbúcsúztak, és azután
Elváltak.
Nemsokára otthonukra
Találtak.

Édesanyjuk büszkén nézett
Reájuk,
Látva, hogy már nincsen semmi
Hibájuk.
Ők pedig az anyjuk mellett
Maradtak,
Addig, amíg ismét ki nem
Lyukadtak!

Gonosz Gabi

Gonosz Gabi rossz gyerek volt,
Miként nevéből is látni,
Mindig olyan dolgot művelt,
Amit nem szabad csinálni.

Az egyik nap kiscicáján
Éreztette gonoszságát:
Kínzásokkal próbálgatva
Embertelen tudományát.

Spárgát kötött a nyakára,
Úgy rángatta, úgy cibálta...
„Miaáá! Máuuu!” – keservesen
Nyivákolt a szegény pára.

Gonosz Gabi csak nevetett,
És a cicát tovább nyúzta,
Megpofozta, megrugdosta
És a padlón végighúzta.

Mikor ismét ilyen csúnyán
Szórakozik a cicával,
Valahol az ajtó mögött
Szörnyűséges nyávogást hall.

Kinyílik a szobaajtó
Nagy lármával, nyikorogva,
És belépett a szobába
Egy hatalmas, cirmos macska.

Két lábon járt, mint az ember.
Megrémülve nézi Gabi.
Elengedi a kiscicát,
És igyekszik megugrani.

Ám az a hatalmas macska
Gabi felé lépett egyet,
És mancsával fülön csípte,
Mint egy szürke kiséget.

A megrémült Gonosz Gabit
Megpofozta, megcibálta,
Majd azután erős, vastag
Spárgát kötött a nyakára.

Ahogy Gonosz Gabi szokta
A kiscicát húzni, nyúzni:
A nagy macska most ugyanúgy
Kezdte őt a földön húzni.

Gonosz Gabi sivalkodott:
„Jaj, ne bánts, te szörnyű állat!
Bocsáss meg, és soha többé
Nem bántom a kiscicámat!”

...Kiságyában ébred Gabi
Óbégatva, kiabálva.
Alig tudja csitítani
Anyukája, apukája.

Gonosz Gabi most már tudja:
Csak álom volt a nagy macska.
Mégis megtartotta szavát,
Ahogyan azt megfogadta.

Soha többé nem bántotta,
Nem kínozt a kiscicáját,
Nem is zavarta meg semmi
– Ijesztő rém – békés álmát.

Liza néni és a kiskacsa

Öreg Liza néni mellett
Éldegélt egy kiskacsa,
Vigyázott a néni rája,
Hogy ne történjen baja.

A kis állat jókedvűen
Mondogatta: „háp, háp, háp!”
Hancúrozva járta végig
A konyhát és a kamrát.

Szót fogadott mindig, mintha
Értene a beszédből,
S bátran ette meg a magot
Liza néni kezéből.

Irigykedtek is reája
Odakint az udvaron,
Megtépték és megkergették,
Mikor volt rá alkalom.

Nem értett a szegény állat
Semmit sem az egészből,
Amikor egy csomó tollat
Kitéptek a fejéből.

Menekült a vészes helyről,
Csak úgy porzott a lába,
Egyenesen berohant a
Biztonságos konyhába.

Liza néni ápolgatta,
Gyógyítgatta sebeit,
Szírákolva törölgetve
Kicsorduló könnyeit.

Érezte a kis állat, hogy
Milyen jó az asszonya.
Meg is fogadta magában,
Hogy nem hagyja el soha!

Békességben éldegéltek,
Hosszú esztendőkön át,
Míg egy napon gyászos végzet
Érte el a kiskacsát:

Liza néni otthonába
Kedves vendég érkezett.
Az hozta a kiskacsára
A szomorú végzetet.

Liza néni úgy gondolta:
Jó kövér már a kacsá,
Ebből lesz csak az igazi,
Ünnepélyes lakoma!

Elővette a konyhakést,
Fölkapta az állatot...
(Talán bizony Liza néni
Szívé kővé válhatott?)

Sírhatott a kicsi kacsza
Keservesen: „Háp, háp, háp!”
Liza néni a nagykéssel
Nyissz! – elvágta a nyakát!

A kiskacsa rosszállóan
Nézett, amíg szenvedett:
„Ej, de milyen ravaszok és
Gonoszok az emberek!”

*

De hát ez a világ rendje...
Arra való a kacsza,
Hogy sült hússal terüljön meg
Az emberek asztala.

A kismókus és a róka

Kicsi mókus szundikál
Egy tölgyfa odvában,
Zöldellnek a levelek,
Gyönyörűszép nyár van.

Szorgalmas kis szülei
Korán útra keltek:
Ágról-ágra ugrálva
Reggeliért mentek.

Fölébred a kismókus
Hunyorgó szemekkel:
„Ejnye, milyen gyönyörű
Ez a nyári reggel!”

Kitekint az odúból,
Bámulja a tájat.
Anyuka és apuka
Vajon merre járnak?

Róka Rudi most kezdi
A reggeli sétát.
Észreveszi azonnal
A mókusfiókát.

Reggelit még nem evett,
És az éhség marja.
Felkiált a fára, hogy
A mókust lecsalja:

„Mókus pajtás, gyere le!
Tudok szép meséket.
Mindegyiket szívesen
Elmesélem néked!”

A kismókus így felel:
„Nem merek lemenni,
Mert amilyen ravasz vagy,
Meg akarsz te enni!”

No, ha nem jössz, akkor is
Megeszek, te gyáva!”
Így kiált a róka, és
Mászni kezd a fára.

A mókuska szülei
Éppen megérkeznek.
Látva a bajt, azonnal
Nagy köveket szednek.

Piff-puff – hullnak a kövek,
S mind a rókán koppan.
Róka Rudi érzi, hogy
Távozni kell onnan.

Vérző orral menekül
A veszélyes fától.
Éhsége is elmúlt
A nem várt csatától.

Soha nem felejtí el
Kalandját a róka,
Mókusokra vadászni
Nem is mert azóta.

Ha az éhség őkelmét
Zsákmány után űzte:
A mókusok tanyáját
Messzire kerülte!

Burkus kutya

Fehérhajú öregember
Éldegélt egy kicsi házban.
Gyermekei rég elhagyták,
Szétszéledtek a világban.

Feleségét réges-régen
Elsiratta, eltemette.
Csak egy társa maradt neki,
Csak egy élőlény szerette.

A hűséges Burkus kutya
Nem hagyta el a gazdáját.
Szeretettel őrizte a
Vén embert és kicsi házát.

Pedig nem volt mit őrizni:
Üres volt a konyha, kamra.
Egy darabka kenyérkére
Még a rabló sem akadna.

Abból éltek, amit néha
A jó szomszédoktól kaptak,
De azon a kevesen is
Becsülettel megosztottak.

Amikor az egyik napon
Nem volt egy falat kenyér sem,
Burkus kutya eltűnődött
Azon a csúf éhezésen.

Ám elég egy jó gondolat
A négylábú házőrzőnek:
Uzsgyi neki! Ki a házból!
Egyenesen az erdőnek.

A vénember szemeiből
Kicsordult két égő könnycsepp,
Mert azt hitte, hogy az állat
Nem tér vissza soha többet.

De amikor órák múlva
A hű kutya előkerült,
A vénember szemeiben
Borongó bú fényre derült.

Burkus kutya egy nagy nyulat
Tett a konyha közepére,
S úgy vakkantott örömében,
Mintha ilyesmit beszélne:

„Ne félj, gazdám! Mától kezdve
Minden napra lesz mit enni!
Vége lesz az éhezésnek,
Tudom már, hogy mit kell tenni!”

És ettől a naptól kezdve
Nem maradtak soha éhen:
Burkus kutya gondoskodott
Az ebédről idejében.

De egy napon szomorúság,
Bánat szállt a kicsi házra:
Elköltözött a világból
Burkus kutya vén gazdája.

Mikor a kis temetőből
Hazamentek az emberek,
A hű állat gazdájának
Sirdombjára telepedett.

Hiába is csalogatták,
Többé nem tágított onnan.
Ott pusztult el Burkus kutya
– A bánattól – étlen, szomjan.

...Bús mesémtől szívetekben
Ne támadjon keserűség:
Eltemethet a sír mindent,
De örökké él a hűség!

Majális az erdőben

Ének veri fel
A nagy erdő csöndjét;
Mulatnak az állatok,
Meg a kicsi törpék.

Ünnep ez a nap,
Mert a gyümölcs érik.
Nincsen gond és éhezés
– Legalább is télíg.

Zöldek a lombok,
Virágok is nyílnak,
Így jött el az ideje
A víg majálisnak.

Hipp, hopp, szép a tánc,
Körbe, karikába.
Frissen, fürgén lépeget
A táncolók lába.

Ott van az erdő
Mindenféle népe,
Mert ezen az ünnepen
Szent köztük a béke.

„Lánc, lánc, eszterlánc...”
Vidám hangon fújják,
Hiszen ezt az éneket
Ők is régen tudják.

Táncol a róka,
A farkas, a medve.
Mindegyiknek szélesre
Kerekedik kedve.

Még a nyulak is
Előmerészkednek,
És a kimókusokkal
Vidám táncra kelnek.

A kis őzikék
Szintén nagyon bátrak,
S az erdei tisztáson
Ők is táncot járnak.

A kis sündisznók
Ügyesen gurulnak,
Mert szegénykék táncolni
Csak gurulva tudnak.

Hát a zenekar?
Még nem írtam róla.
Lelkesen vezényel a
Hosszúcsőrű gólya.

Fújják a rigók,
Tücskök hegedülnek,
És a mackók – felváltva –
A bőgőhöz ülnek.

Nincsen megállás,
Olyan szépen húzzák,
Hogy reggelig mindegyik
Hangszert tönkrenyúzzák.

Erdők Tündére
Most érkezik éppen.
Táncra perdül azonnal
Ő is örömében.

Ilyen mulatság
Nem volt mostanában:
Tapossák is a füvet
Istenigazában.

„Lánc, lánc, eszterlánc...”
Hej, de régi ének!
Csak így szép a majális!
Csak így szép az élet!

Még a kicsik is,
A kis óvódások,
Ahogyan a többiek,
Úgy járják a táncot.

Nem is csoda, ha
Ők is vígan vannak:
Limonádét, cukorkát,
Csokoládét kapnak.

Lassan alkonyul.
Piros az ég alja...
„Nyitva van az aranykapu,
Csak bújjatok rajta!”
Erdők Tündére
Hazafelé készül,
Mosolyogva búcsúzik
A mulató néptől.

Lassan szétoszlik
Az erdei népség,
Ők is mennek, mielőtt
Beáll a sötétség.

Jánosbogarak,
Kicsi, szálló mécsek
Világítják az utat,
Amíg hazaérnek.

„Lánc, lánc, eszterlánc...”
Még akkor is fűjják,
Amikor a takarót
Füleikre húzzák!

Egy gonosz király megtérése

Élt egyszer egy gonosz király.
Gonosz volt a szíve, lelke.
Jóságos, szép feleségét
Réges-régen eltemette.

Talán azért is pusztult el
A királyné idő előtt,
Mert jóságos szíve miatt
A vén király üldözte őt.

Amíg élt a jó királynő,
Három lányát nevelgette.
Mind a három királylánykát
Becézgette, úgy szerette.

Pedig a két nagyobbik lány
Gonosz volt, mint édesapjuk:
Csak a kisebbik volt olyan
Kedves, jó, mint édesanyjuk.

Mikor meghalt a királynő,
Több sem kellett a királynak:
Igyekezett minden percben
Ártani a jó kislánynak.

A két gonosz testvér szintén
Kínozta a jó leánykát:
Kigúnyolták, megcsúfolták,
Aranyhaját megcibálták.

De a kicsi királylányka
Egy hangos szót sem hallatott:
Minden bántást csendben tűrve
Szorgalmasan dolgoztatott.

Sokszor – titkon, óvatosan –
Kisurrant a palotából,
Pedig nagyon félt, irtózott
Zsarnok apja haragjától.

Köténykáját tele rakta
Kenyérkével, élelemmel,
Így szökött ki nap nap után,
Aggódással, félelemmel.

Felkereste a kunyhókat,
Az éhező, szegény népet,
S azok között osztotta ki
Az ételt, a kenyérkéket.

Egyszer, amint így lopózik,
Kötényével tele rakva:
Váratlanul eléje áll
Gonosz, zsarnok édesapja.

Megleste a lányát, mikor
A kenyérkét összeszedte,
És most olyan mérges volt, hogy
A düh majdnem szétvetette.

„Mit viszel a kötényedben?!”
– Ordít a vén király rája.
Úgy megijedt a lányka, hogy
Egy szó sem jön ajakára.

Tudta, hogy az öreg király
Milyen irigy, milyen kapzsi;
Képes lesz őt jóságáért
Nyomban hóhérkézre adni.

Nem hazudott életében
Soha a kis királylányka,
Nem is érti, miért nyílik
Most a szája hazugságra:

„Ne haragudj, édesapám!
Mikor lejtöttem a kertbe,
Kismadárkák szálltak hozzám,
Azok vannak az ölembe.”

„Úgy? Madárkák?” – szól a király,
S a köténykét megragadja,
De amikor odapillant,
Nyomban elakad a hangja.

Rigók, cinkék, kispacsirták
Csipogtak a köténykében.
Nagyot nyel a gonosz király,
Mert nem tudja, mit beszéljen.

Megfordult és zsörtölődve
Ballagott a palotába.
Nem értette, amit látott,
És ezért a fejét rázta.

Nem értette a lányka sem
Ezt a csodát, amit látott,
Amíg egy kis sárgarigó
Mindent meg nem magyarázott:

„Sokszor adtál kenyérmorzsát
Az éhező madaraknak.
És most itt volt az ideje,
Hogy segítsünk mi is rajtad.

Idebújtunk a köténybe,
S minden ételt összeszedtünk.
Örülünk, hogy a veszélytől
Idejében megmentettünk.

Ne félj többé semmitől sem!
Vigyázunk rád, amíg élünk,
És hogy ne történjen bajod,
Mindenhová elkísérünk!”

És ettől a naptól kezdve
Akármerre ment a lányka,
Ott röpdösött körülötte
Ezerféle kismadárka.

Hírét vette egy királyfi,
És egy percig sem nyugodott:
Szép, aranyos hintójába
Befogatott s elrobogott.

Hamarosan megtalálta
A leánykát, s nagyot nézett,
Mert a tündérek között sem
Találhatna olyan szépet.

Azon nyomban így szólt hozzá:
„Kedves lányka, szépen kérlek!
Jöjj velem a palotámba
Húséges kis feleségnek!”

Felelni akar a lányka,
De ekkor a hátuk mögött
Megjelent a gonosz király,
És gúnyosan így dörögött:

„Hová gondolsz? Nem úgy megy az!
Bár ezt a lányt nem szeretem,
Mégis csak úgy adom neked,
Ha vitézül megvívsz velem!”

A királyfi egyet sem szól,
Hanem előrántja kardját,
És úgy nézi bátor szívvel
A leányka gonosz apját.

Kardot ránt a vén király is...
Azaz, hogy csak rántott volna,
Mert a kardot nem engedi
Rozsdamarta, öreg tokja.

Kékül, zöldül haragjában,
És szidja a rozsdás tokot,
De hiába ráncigálja
A csökönyös markolatot.

Megszólal most a királyfi:
„Apámuram, csak nyugalom!
Egy cseppet se mérgeľődjön,
Mert segíték én a bajon!”

Többet nem mond, mert úgy véli,
Hogy elég is a beszédből.
És a király makacs kardját
Kirántja a hüvelyéből.

A vén király áll és bámul,
Elpárolog minden mérge,
És valami furcsa, meleg
Bizsergés száll a szívére.

Beszélni kezd az ifjúhoz,
De rekedten szól a hangja,
Mert a szívet az a meleg
Egyre jobban simogatja.

Édes fiam! Dugjuk vissza
Hüvelyükbe a kardokat!
Harc nélkül is neked adom,
Megérdemled a lányomat!

Gonosz voltam életemben
Mindenkihez, elismerem.
Segíts rajtam, hogy jó legyek!
Édes fiam, maradj velem!”

A királyfi odalépett
S megölelte az öreget,
Aki sűrűn törölgette
Szemeiből a könnyeket.

A kis kertre aranyosan
Hullottak a napsugarak,
S a lombok közt édes hangon
Daloltak a kismadarak.

Aranyalmák

Aranyerdő aranyfáján
Három aranyalma.
Leszedheti mind a hármat:
Jancsi, Pisti, Panna.

Leszedheti, letépheti
Mind a három almát,
Aki szívből szereti az
Anyuját és apját.

Aranyerdő aranyfáján
Három aranyalma.
Ki az, aki megérdemli?
Jancsi, Pisti, Panna?

Fecskék búcsúja

Készülnek a fecskék
Hosszú, hosszú útra,
Átváltozik a nyár
Hűvös, őszi búra.

A villanydrótokra
Izgatottan ülnek:
Tanácskozás lesz ott,
Ahol összegyűlnek.

Nagy út áll előttük,
Sok veszély vár rájuk.
Bírja-e az utat
Gyenge, kicsi szárnyuk?

Vezért választanak
Mielőtt mennének,
Míntha csak értelmes
Emberek lennének.

A legerősebb és
Legokosabb fecske
Méltó csak arra, hogy
A többit vezesse!

Választás után a
Fecskénép szétszéled,
Hogy még egyszer lássák
Az elhagyott fészket.

Sírással telik meg
Az ereszek alja,
Úgy zokog a fecskék
Apraja és nagyja.

Fájó szívvel, némán
Indulnak az útnak.
Mögöttük fekete,
Őszi felhők úsznak.

Messze délen várja
Őket új hazájuk,
Ahol meleg napfény
Süt télen is rájuk.

Ha vége lesz nálunk
Az ősznek és télnek:
Húséges fecskéink
Ismét visszatérnek!

Hull a hó, hull a hó

Hull a hó, hull a hó!
Jön már a Télapó!

Szánkóval jön, nagy bundában.
Szánkójában, puttonyában
Csecsebecse, mesejáték,
Jó gyermeknek szép ajándék:
Szaloncukor, csokoládé,
Sült gesztenye, édes málé,
Aranydió, mogyoró,
Mindenféle csudajó!

Hull a hó, hull a hó!
Jön már a Télapó!

Szánkóval jön, nagy bundában.
Szánkójában, puttonyában
Nincsen csecsebecse, játék!
Rossz gyermeknek nincs ajándék:
Nincsen cukor, csokoládé,
Gesztenye, sem édes málé,
Se dió, se mogyoró,
Csak virgács és poroló!

Hull a hó, hull a hó!
Jön már a Télapó!

Hull a hó, hull a hó,
Repül a hógolyó!

Csabi, Kari, Laci, Gyurka
A hógolyót fűgén gyúrja.

A lányok is – Jutka, Klára –
Készülnek a hócsatára.

Hull a hó, hull a hó,
Repül a hógolyó!

Mikor vége a csatának,
Szánkóznak és korcsolyáznak.

Csúszós jégen, puha havon
Áll a vidám lakodalom.

Hull a hó, hull a hó,
Ez a tél csudajó!

Néhány pajtás gondol egyet,
Csinálnak egy nagy hóembert.

Szénből van a szeme, szája,
Rossz kalapot tesznek rája.

Január, február,
A hóember készen áll!

Csabi, Kari, Laci, Gyurka
A hócsatát már megunta.

A lányok is – Jutka, Klára –
Hazamennek vacsorára.

Hull a hó, hull a hó,
Minden tél csudajó!

Hull a hó, hull a hó!
Holnap is lesz hógolyó!

Három kicsi hópehely

Három kicsi hópehelyke,
Három kistestvérek,
Arra kérték jó anyjukat,
Szállni szeretnének.
Engedje őket a földre
Lemenni, leszállni,
Háztetőkre, fák ágára,
Fűre hulldogálni.

Hópehelykék anyukája
Nem engedte őket,
Féltette a három kicsi
Kalandkeresőket:
„Ne menjetek, gyermekeim,
Jobb lesz néktek itthon!
Hiszen annyi baj történhet
Olyan hosszú úton!”

Ám a három kistestvére
Gondolt egy merészet:
Elszöktek, és úgy hagyták el
A családi fészket.
Bukfencezve, kergetőzve
Vitte őket szárnyuk.
Nem sejtették, hogy a földön
Milyen baj vár rájuk.

Enyhe idő volt a földön,
Lehulltak a sárba,
És piszkos lett mind a három
Hófehér ruhája.
Ráadásul a tócsában
Fuldokolni kezdtek.
Most már tudták, hogyan jár az
Engedetlen gyermek.

Ám a mosolygós öreg nap
Megkönyörült rajtuk,
Hogy ne sírjon, szomorkodjon
Miattuk az anyjuk:
Leküldötte sugarait,
A sár gyorsan száradt,
S a hópelyhek – köd képében –
Otthonukba szálltak.

Hómamácskát megpillantva
Eltörött a mécses,
Úgy zokogtak, úgy sírtak, hogy
Leírni is rémes.
Szerencse, hogy jó vége lett
Ennek a kalandnak.
Hej, de meg is fogadták, hogy
Máskor szót fogadnak!

Egy kiscinke temetése

Meghalt egy cinke. Hideg tél volt,
S a kismadárka megfagyott,
Mikor a hóban dideregve
Morzsát keresett és magot.

Két kicsi lába kékre dermedt,
Szemeiből a könnye hullt,
Mikor utolsó rebbenéssel
– Leejtve szárnyait – kimúlt.

A kert végében leltek rája
Kispajtásai – könnyesen.
Élesztgették, de mindhiába:
Nem segíthetett senki sem!

Szomorú szívvel gödröt ástak.
Mindegyik sírva dolgozott,
És elcsipogtak egy bús nótát
Társukról, aki megfagyott:

„Hideg a tél nagyon.
Ritkán akad morzsa.
De szomorú télen
A kiscinkék sorsa!
Magot nem találunk,
Éhezünk és fázunk.
Így pusztul, így vész el
Sok kicsike társunk.
Így múltál ki te is,
Éhezve és fázva,
Szegény kispajtásunk,
Kedves kismadárka!
Szomorúan ássuk
A kis gödröt neked,
Könnyesen csipogva
A búcsúéneket.”

Mikor elkészült a nagy munka,
Lassan indult a gyászmenet,
Némán vitték a kis gödörhöz
A dermedt cinketetetemet.

Beletették és eltemették.
A szívük majdnem meghasadt,
Mikor utolsó búcsút mondtak
A csupasz, téli fák alatt:

„Aludj, kispajtasunk,
Itt, a kert végében.
Álmodj meleg nyarat
A kegyetlen téiben;
Álmodj a zöldellő,
Kedves gyümölcsfákról;
Álmodj a mi hasznos,
Gyönyörű munkánkról;
Mikor a kártékony
Bogarakat irtjuk,
És az élősködő
Hernyókat pusztítjuk.
Csak arról ne álmodj,
Hogy mi most is fázunk,
Hogy a hideg téiben,
Meleg tavaszt várunk.”

Készen áll már a kis dombocska,
Befejezik az éneket,
És elrepülnek a kiscinkék,
A hóval lepott kert felett.

Egy pillanatra előbukkan
Vörös szemmel a téli nap,
Majd felhők jönnek, s a kis dombra
Sötétben száll az alkonyat.

Naplótöredék

...Most elmondom, hogy nyolcéves koromban
Nem volt egyebem, csak egy rossz ruhám,
De igyekeztem azt is elszagztatni,
Ha madárfészket láttam fönny a fán.

Cipőm is: hol volt, hol nem. Bár megszoktam,
Mert meleg nyárban ez nem nagy hiba.
Télen azonban kissé kellemetlen,
Mikor az ember lába kék, lila.

Eltűrtem mindent fütyörészve, könnyen,
Ha már így mérte rám a sors s az ég.
Le tudtam volna a könnyeim nyelni
Minden télen – csak ne lett volna jég!

Nem volt nekem se korcsolyám, se szánom.
Meggyűlöltem a telet és jeget,
Mert álmaimban most is gyakran látom
Azt a cipőtlen, fázós gyermeket...!

Karnevál

A kissekreényben mozdulatlan
A sok porcelán figura:
A hegedűs, a babatündér
S a kecses kis balerina.

Egy kisbojtár mélán pipázik,
Mellette kutyája lohol,
Míg egy mosolygós kéményseprő
Porcelándisznón lovagol.

A liba – nyakát nyújtogatva –
Ijesztget egy fehér cicát.
A kisdobos a dobját tartja,
S egy kürtös fúj egy trombitát.

Reggeltől estig némán állnak,
De amikor az est leszáll,
És nem figyeli őket senki:
Megkezdődik a karnevál.

A hegedűs vonója mozdul,
S a trombitás is fújni kezd,
De olyan halkán szól a dallam,
Hogy nem hallani semmi neszt.

A kisbojtár a babatündért
Kéri egy rövid táncra fel,
A balerina szólót táncol,
S a kéményseprő énekel.

A fehér cica eliramlik
A sziszegő liba elől,
Míg a kiskutya – lógó nyelvvel –
Az egyik sarokba ledől.

Így szórakoznak minden éjjel,
De amikor feljő a nap,
Mintha semmi sem történt volna:
Mozdulatlanul állanak.

Repülőgép

Zúgó gépek fent a légben
A népeket hordják.
Gyorsan ér a repülőgép
A célhoz – úgy mondják.

Szálljanak csak békességben,
S búgja ezt a hangjuk:
„Úgy a földön, mint a légben
A békét akarjuk!”

Ne kísértsen, ne riasszon
A háború réme,
Nyugodt szívvel nézhessünk fel
Minden búgó gépre.

Úgy jó, ha a repülőgép
A népeket hordja!
Ne is hulljon sehová sem
A pusztító bomba!

Nagy kaland

Szerettem volna én is sárkányt ölni,
Mert lázba hoztak a kedves mesék.
Én, csöppnyi ember, el akartam nyerni
Egy szép királylány szívét és kezét.

Láttam a sárkányt! Lángokat okádott
A hegytetőn, ha jött az alkonyat.
Magamhoz vettem egy bűvös szerszámot:
Apámtól kapott bádogkardomat.

A kiskapunkig könnyen eljutottam,
De ott egy csúnya béka nézett rám:
A fegyveremet ijedten eldobtam,
És nem kellett már a királyleány.

Berohantam a kedves, kicsi házba,
S míg kint a sárkány lángokat köpött:
Én megrémülve és halálra várva
Lapultam anyám köténye mögött.

Édes hazánkról

Tudjátok-e, hogy milyen kedves
És milyen szent e szó: haza!
És tudjátok-e, milyen fénnyel
Tündököl hazánk csillaga?

Szentebb mesét még nem meséltek
Sem a könyvek, sem emberek!
Mikor a hazám szót leírom,
Kezemben a toll megremeg.

A haza és a nép fogalma
Leírva csak szürke szavak,
De minden ember lelke mélyén
E szók tüzeket gyújtanak.

Anyánk dalában zeng e népnek
Minden öröme és jaja;
És ez a dal tanít meg arra,
Hogy mit jelent e szó: haza!

Apánk kezén a munka láza,
Édes hazánkért ég, hevül,
És ettől a nemes tüzeztől
Minden reményünk teljesül!

Voltak harcok és gyászos évek:
A magyar sokat szenvedett,
De nem lehetett eltiporni
A hazát és a nemzetet!

A magyar zászló nem veszett el!
Megmentették a harcosok,
Azok, akiknek bátor szívük
Most is a hazáért dobog!

Utódok, ifjak! Reátok vár
A szent fászló s a szent haza,
Hogy örökké büszkén ragyogjon
A magyar nemzet csillaga!

Szovjet sztyeppén

Trojka megy
a sztyeppén,
húzza három
ló.

A sztyeppét
belepte
régén már a
hó.

Csengettyű
csilingel,
ezüsthargon
szól;

Vaszilij,
kapaszkodj
a gyeplőbe
jól!

Trojka megy
a sztyeppén,
mint a felhő,
száll.

Igyekezz,
Vaszilij!
Édesanyád
vár.

Fussanak
a lovak,
szikrázzon a
hó!

Ne várjon
sokáig
anyácskád, a
jó!

Eszkimók

Messze-messze északon
Örökös a hó.
Azon a vidéken él
Sok kis eszkimó.

Jégből, hóból épül fel
Minden kis tanya.
Meleg prémből, szőrméből
Készül a ruha.

Kutyák húzzák a szánkót,
Vagy rénszarvasok.
Rozmárokra, fókákra
Vadászgatnak ott.

Ha elcsípnek egy fókát,
Az ám az öröm!
Minden háznál megtelik
A zsírosbödön.

Halcsontból készül a tű,
A gomb, a kapocs.
Hófehér bundában jár
A kis medvebocs.

Mézecske nincs. A mackók
Nem is keresik.
Ott, északon mindegyik
Halakat eszik.

Mikor éhes, mit tehet?
Csak egyet csupán:
Beleugrik a vízbe
A halak után.

Bőrből készül a ladik,
Kajak a neve,
És ügyesen siklanak
A vízen vele.

Éppen most próbálgatja
Egy kis eszkimó:
Vajon hogyan is úszik
Egy ilyen hajó?

Óvatosan ül bele,
Úgy, mint a nagyok,
Derekához szíjazva
A kis kajakot.

Ha fölborul, az se baj!
Más is felborul...
Visszabillen azonnal,
Így hát nem búsul.

Régi ez a tudomány,
Tudja mindegyik,
Hogy mit tegyen, amikor
Feldől a ladik.

Hej, de sokszor borul fel
A kicsi hajó!
Mégis bátran ül bele
Minden eszkimó.

No, de most már búcsúzzunk,
Itt az ideje.
Üljünk mi is egy kicsi
Kajakba bele!

És amikor elindul
Velünk a hajó:
Szerencsés utat kíván
Minden eszkimó.

Két kicsike kínai

Juan-Szi és Juan-Li,
Két kicsike kínai
Rizsát esznek egy nagy tállal,
Nem villával, nem kanállal:
Kezükből két fapálcika,
Úgy fogy el a nagy tál rizsa.
Ügyeskedve szedegetik,
Jóízűen eszegetik.
Juan-szi és Juan-Li,
Két kicsike kínai.

Jang-ce-kiang nagy folyó,
Úszik rajta sok hajó:
Csavargózós, csónak, dzsunka
A nagy vízen békén ringva
Egymás mellett suhannak el.
Hajókültre sípszó felel.
Bámészkodva a hajókon
Két kisgyermek áll a parton:
Juan-Szi és Juan-Li,
Két kicsike kínai.

Kis pagoda, nagy pagoda,
Domborodó kishidacska.
Fehér kócsag hosszú csőrrel
Szembenéz a víztükörrel,
Ahol ezüstszínű halak
Játszadozva elsiklanak.
A kiskertben bársonymoha,
Játszadozni járnak oda:
Juan-Szi és Juan-Li,
Két kicsike kínai.

Itt terem a finom tea,
Csodálatos az illata.
A porcelán teásbögre
Színültig van mindig töltve.
Ezt isszák a kicsik, nagyok,
Öregek és fiatalok.
Kavargatják, kóstolgatják,
Jóízűen elfogyasztják:
Juan-Szi és Juan-Li,
Két kicsike kínai.

Arrafelé minden este
Sárkányokról szól a mese.
Hiszen minden dzsunka orrán
Pompázik egy cifra sárkány.
Nappal is a könnyű szélben
Papírsárkány száll a légben.
Szebb mese itt nem is lehet,
Hallgatják is a gyerekek:
Juan-Szi és Juan-Li,
Két kicsike kínai.

Lecsukódnak már a szemek,
Elalszik a két kisgyerek.
Álmukban a rétre mennek,
Sárkányokat eregetnek.
Vagy a Jang-ce-kiang partján
Nézelődnek a víz habján,
Mintha nem is álom lenne,
Éppúgy gyönyörködnek benne:
Juan-Szi és Juan-Li,
Két kicsike kínai.

Csendes éjben holdfény ragyog,
Becsukódnak az ablakok.
Kínában is minden éjjel
Lenyugodnak békességgel.
Álmodznak minden szépről,
Messze élő, békés népről.
Talán rólunk is álmodnak,
És velünk is kezét fognak:
Juan-Szi és Juan-Li
És minden kis kínai!

Indiában

Indiában él a
Hindu maharadzsa,
Gyémántos, rubintos
Turbán a kalapja.

Az a maharadzsa
Olyan királyféle:
Ha a királyságnak
Nem lenne már vége.

Szelíd elefánton
Utazik az ember.
Nem kell neki nyereg,
Se gyeplő, se kengyel:

Bottal irányítja
Vagy jobbra, vagy balra,
S arra megy az állat,
Amerre akarja.

Kígyóbűvölőt is
Lehet arra látni
(E szakmát ki merné
Utána csinálni?)

Mérges kígyóját egy
Kiskosárban hordja,
És ha kedve tartja,
Fedelét kibontja.

Előveszi sípját,
Halkan fuvolázik:
És a mérgeskígyó,
Lassan előmászik.

Dühösen fúj, sziszeg
A fuvolahangra,
Felpuffesztett nyakkal
Jobbra-balra csapva.

A bűvös sípszóra
Haragja megenyhül,
S a melódiára
Lassú táncra lendül.

Mikor vége van a
Táncnak és zenének:
Az ember és kígyó
Farkasszemet néznek.

A kígyó a nézést
Nem sokáig állja:
Gyorsan visszabújik
A vesszőkosárba.

Tapsolnak a nézők,
Közben mosolyognak,
És a bűvész elé
Néhány garast dobnak.

Ezután a hindu
– Hóna alá véve
Kosarát – elindul
Egy másik vidékre.

Indiában egyéb
Bűvészek is vannak,
Akik tüzet esznek,
És parazsat nyálnak.

Csak ennyit akartam
Írni Indiáról.
Olvashattok máshol
Hasonló csodákról.

Két kis szerecsen

Két kis fekete szerecsen
Fürödni megy a patakba.
Lubickolnak, hancúroznak
Jókedvűen visítózva.

Maki majom egy nagy fáról
Nézi a két kis szerecsent.
Csodálkozik azon, hogy a
Két kis lurkó a vízbe ment.

Ő bizony nem menne bele!
Hiába is hívnák őtet.
Sokkal érdekesebb dolog
Bámulni a fürdőzőket.

Maki majom csak néz, csak néz...
A két szeme majd kiesik.
Érthetetlen, hogy a fürdés
Valakinek jóleshetik.

Amikor a vidám fürdést
Befejezi a két gyerek,
Majdnem leesett a fáról
– Maki majom –, úgy nevetett.

A szerecsen gyerekeken
Nem segített a fürdőjük:
Hiszen most is éppen olyan
Fekete, mint volt, a bőrük!

A Szahara sivatagban

Messze, messze Afrikában
Van egy sárga homoktenger.
Hajó helyett teve hátán
Hajókázik ott az ember.

Hullámszik a sárga homok,
Vándorol a homokbucka,
Ahogyan a szél szeszélye
Ide fújja, oda fújja.

Púpostevén utazgatnak
A négerek és arabok.
Így járvák be – bátor szívvel –
A Szahara sivatagot.

Mikor ilyen hosszú úton
Sok ember és sok teve,
Annak a nagy társaságnak,
Mindig karaván a neve.

Tevék hátán fuvarozzák
Az emberek ott az árut,
És az utat, ahol járnak,
Úgy nevezik: karavánút.

...Karavánút, hej, pedig az
Útnak nincsen semmi nyoma:
Csak homok van mindenfelé,
Mégsem tévednek el soha!

Néhány pálma gyökeret ver,
Ahol egy kis víz is csobog.
Ám egymástól messze vannak
Ezek a kis oázisok.

Ha erős szél kerekedik,
Úgy sodorja a homokot,
Hogy útközben eltemeti
Az embert és az állatot.

Ez a számum – és talán még
Veszélyesebb, mint a tenger.
Elnyel mindent az a homok,
Belefullad állat, ember.

Menekül is minden élő,
Mikor ilyen vihar támad.
Igyekeznek minél előbb
Elérni a pálmafákat.

Az oázis fái alatt
Elgyengül a szél ereje.
Csak a végtelen síkságon
Pusztulhat az élő bele.

A fák alatt a karaván
Megebédel, megpihenget.
Kulacsokba vizet mernek
És azután tovább mennek.

Datolya és kókuszdió
Terem ott a pálmafákon.
Talán éppen kókuszdiót
Szállítanak teveháton.

Tengerparti kikötőkben
Várnak már a hajók rájuk,
És a hajók mindenfelé
Széjjelhordják a sok árut.

A datolyát, kókuszdiót
Sok helyen még nem ismerik.
Holnapután, bizonyosan
Mihozzánk is megérkezik!

Struccmadár

Hosszúnyakú struccmadár
Afrikában él.
Ez a verses kis mesém
Most róla mesél.

Sambika és Bambika,
Két kis szerecsen,
Apukája egy napon
Vadászni megyen.

Bokros, füves szavannán
Lassan bandukol,
Egyszer csak egy kicsi strucc
Előtte guggol.

A nagy madár elszaladt,
Hanem a kicsi
Ottmaradt, mert nem tudott
Lábra állani.

Felvette a megijedt,
Kicsi madarat,
Ám az olyan nehéz volt,
Majd beleszakadt.

A kismadár legalább
Hús kilót nyomott.
Nem csoda, ha az úton
Beleizzadott.

Keservesen cipelte
Árkon, bokron át,
Nem engedte volna el
Kicsi madarát...

Sambika és Bambika
Néztek egy nagyot,
Mikor apjuk a struccal
Hazaballagott.

Amint telt-múlt az idő,
Megnőtt a madár.
Erős is lett, mint egy ló
És szelíd volt már.

Sambika és Bambika
A hátára ül.
Mind a kettő boldog és
Igazán örül.

Nagyszerűen mulatnak,
Nem lehet hiba;
Óvatosan lép velük
A strucc-paripa.

A szerencsen anyuka
Vígán mosolyog:
Hiszen ez a mulatság
Nem is rossz dolog!

Szereti a madár is
A két kisfiút;
Hogyne járná boldogan
Velük a falut.

És mikor a sötétség
Csendesen leszáll:
Lepihen a két gyerek
És a struccmadár.

Az elefánt és a hangya

A hangya és az elefánt
Találkoztak a rengetegben.
„Megállj! – szólott az elefánt –
Te féreg, eltiporlak menten!”

A kicsi hangya megijedt,
De fejét mégis törni kezdte,
Futni akart, ám tudta jól,
Hogy most a futás lenne veszte.

Csodálatos a hangyaész:
Nem kellett még egy pillanat se,
És az ötlete már is kész,
Hogy életét és bőrét mentse.

„Én nem bánom, ha eltiporsz,
– Szól a hangya – de az nem hőstett!
Inkább birkózzál meg velem,
Így döntsük el, hogy ki erősebb!”

Az elefánt majdnem leült
Erre a váratlan beszédre.
Nevetni akart egy nagyot,
De hallgatott, s a hangyát nézte.

Csak nagysokára szólalt meg,
Mert nehezen jött meg a hangja:
„Birkózni akarsz hát velem?
Nos, idenézz, te mafla hangya!”

Fordult egyet, s az ormánya
Törni kezdte a vastag fákat.
S tovább beszélt: „Nos, látod ezt?
Mit akarsz még, te jámbor állat?”

„Ez is valami? A vihar
Egy perc alatt több munkát végez!
– Felel a hangya. – Hiszen te
Ehhez még egy szikrát sem értesz!”

Az elefántnak ez már sok,
S a hangyán bosszút akar állni;
Dühében harci riadót
Kezd az ormánya trombitálni.

Azután hirtelen lecsap...
De a kis hangya nem volt gyáva:
Beleugrott az elefánt
Földön fújtató orrlyukába.

És ha már ott van, mit tehet?
Egyre mélyebben mászik benne...
Fújtat, prüszköl az elefánt
Veszettül, mintha náthás lenne.

A kis hangya kapaszkodik,
Mert olyan szelet fúj az ormány,
Hogy majdnem kisodorja őt
A kínoktól süvöltő orkán.

A nagy állat vágtatni kezd
És ordít: „Véged van! Megöllek!
Elég volt! Nem játszom veled!
Irgalmatlanul összetörlek!”

A hangya gúnyosan felel:
„Hiába akarsz összetörni;
Nem félek tőled. Rajta csak!
A végén én foglak megölni!”

És tovább karmol, csíp, harap...
Pokoli az elefánt kínja,
S egy fatörzsön az ormányát
Véres cafattá tépi, zúzza.

De hiába tesz bármit is:
A kínozó még mindig ott van...
Vad dühében már a fejét
Csapja a fához, s földre rogyyan.

Mikor a földön elterül,
Kimászik orrából a hangya,
És így szól: „Ejnye, barátom!
Máskor jobban vigyázz magadra!”

Majd elfutott a fák között...
S az elefánt – míg fújt és hörgött –
Szomorúan ismerte el,
Hogy mégis a kis hangya győzött!

Indiánok

Messze, túl a nagy hegyeken,
Túl a kéklő tengereken,
Ahol talán sosem jártok,
Ott élnek az indiánok.

Békességben pipázgatva,
Halászgatva, vadászgatva,
Csendesen telt az életük,
S fejlődött a művészetük.

De egy napon hajók jöttek,
Partjaikon kikötöttek;
Megjelent a fehér ember,
Veszedelmes fegyverekkel.

Rossz emberek, kalandorok,
Kincskereső vad csapatok
Törtek rá a békés népre;
Szomjazva az inkavérre.

Gyászba borult Inkaország.
Kirabolták, kifosztották...
A kultúra neve alatt
Pusztított a fehér csapat.

Drágakőért, aranyakért
Ontották az indián vért.
Kiürültek a városok,
Aki tudott, elbujdosott.

Szerencsétlen üldözöttek
Az erdőbe menekültek.
Mert más színű volt a bőruk:
Kevés maradt meg belőlük.

Talán ma már ők sem tudják,
Merre volt az anyaország,
Ahol egykor harcok dúltak,
És sokezren elpusztultak.

Megvannak még a városok:
Romházak és romtemplomok...
Benővi a fű és moha,
Pusztítja az idő foga.

Mayák ősi városában
Könyörtelen pusztulás van:
Minden kőbevésett képet
Letörölget az enyészet.

Véletlenül arra járva,
Tudósok találtak rája.
El is csodálkoztak azon
A hatalmas romvároson.

Nézték a sok cifra követ:
A jelekkel írt szöveget.
De hiába nézegették,
Azt az írást nem értették!

Most kezdik csak megfejteti,
Most kezdik csak megérteni;
Hogy milyen nagy kultúrnépek
Voltak, akik akkor éltek.

Utódjaik ma is élnek,
Annak a nagy kultúrnépnek.
Elfeledve őseiket,
Tengetik az életüket.

Elraboltak mindent tőlük:
Egy tenyérnyi csak a földjük.
Napról napra fogynak, hullnak,
Amíg végleg kipusztulnak.

Ausztráliában

Hallottátok-e már a hírét
Valaha Ausztráliának?
És az ott élő bennszülöttek
Fegyverének: a bumerágnak?

Egy hajlított fa az a fegyver,
Aki ügyesen tudja dobni,
Annak visszaszáll a kezébe,
S így nem kell utána loholni.

A távolugrás bajnokai
Szintén a messze földön élnek.
Kicsinyeiket erszényükben
Hordják, ahol szépen elférnek.

A kis kengurut – amíg megnő –
Így hordja magával az anyja,
Mert még az állatok között is
Csak az anya a legjobb dajka!

Egy bennszülött elment vadászni,
És egy kengurut akart fogni.
Úgy gondolta, hogy bumerággal
Elkábítja – csak jól kell dobni.

A füves réten mit sem sejtve
Egy jámbor állat legelészett.
Kicsinye ott volt erszényében,
Ahonnan félénken kinézett.

A bennszülött lapulva mászott,
És mint egy kígyó, úgy közelgett...
Azután fölugrott... Kezében
Szorongatva az ősi fegyvert.

A bumeráng pörögve szállott,
És bűgva muzsikált a légben.
Ám a kenguru félreugrott,
Mert észrevette idejében.

A támadót néhány ugrással
Elérte, és jól megbokszolta.
A bennszülött szóhoz sem jutott,
Gyorsan ért véget ez a torna.

Elnyúlott. Még csak nem is nyikkant.
Az eszmélete messze szállott,
S a győztes állat kicsinyével
Diadalmasan odébb állott.

A bumeráng úgy hullt a földre,
Mint szárnyaszegett kismadárka.
Ott esett le, ahol a fűben
Elnyúlva hevert a gazdája.

Kengurumama – hazaérve –
Elmesélte e kis kalandot.
Kengurupapa és a többi
Kenguru ezen jót mosolygott.

Hanem ott nyomban megfogadták,
Hogy bokszolni mind megtanulnak!
Jöhet azután akármennyi
Bumerángos, mind porba hullnak!

Megtanulták hát ezt a sportot,
És azóta is vígan élnek,
Mert könnyen elláthassák baját
A bumerángos vadásznépnek!

Pingvinek

Déli-sarkon nagy a hideg,
Ott tanyáznak a pingvinek.

Fekete frakk, fehér mellény
Feszül minden madár testén.

Ide mennek, oda mennek,
Halat fognak, feleselnek.

Mint az ember, úgy sétálnak,
Két lábukon büszkén járnak.

Ott örökké nagy a hideg,
Mégsem sír a pingvingyerek.

Sőt, örül, hogy télen-nyáron
Csúszkálhat a jégtáblákon.

Akkor sem sír, ha elesik,
Nevet, mikor kinevetik.

Ha emberek járnak arra,
Nem fut el a madárfalka.

Kíváncsian körülveszik,
Bólogatva nézegetik.

Ha megunták, elköszönnek,
És azután tovább mennek.

Az én táltos paripám

Kaptam anyámtól egy kis falovacskát,
akkora volt csak, mint a tenyerem.
Ha jól emlékszem, hatéves lehettem,
de az a kis ló nem tetszett nekem.

Én egy igazi, nagy lovat akartam,
amin legyen egy cifra, szép nyereg,
mert úgy terveztem: ha ilyen lovam lesz,
felülök rája, s világgá megyek!

No de sebj! Ha nincs nagyobb lovacsám,
ezt a kislovat addig etetem,
amíg egy napon nagy ló lesz belőle
– mert ez bizonyos, ha én nevelem!

S csodák-csodája: nőtt a kislovacska,
és ráadásul két szárnya is nőtt.
Az első percben álmélkodva álltam
a csodálatos táltosló előtt.

A másik percben hátára pattantam,
és elsuhantunk kis házunk felett.
A nagy örömtől nem is vettem észre,
hogy kicsi házunk búcsút integet.

Táltoslovam a csillagok közt nyargalt,
sőt le is rúgtunk néhány csillagot,
de örömömben nem is vettem észre,
csak annyit tudtam, hogy boldog vagyok!

Nagy Meseország határát elérve
egy tündéerkertben paripám leszállt.
Tündérleánykák táncoltak előttem,
olyan szépen, hogy szívem is megállt.

Törpék utaztak aranyos kocsikban,
s őzikék húztak minden fogatot,
s a virágokon – harmatcseppek helyett –
drága gyémántok fénye csillogott.

A tündérekkel én is táncra keltem;
keringve szállt a sok színes ruha.
Mikor meguntam – egy kis törpe mellé –,
beleültem egy arany kocsiba.

Megéheztem, és felmásztam a fára.
(Aranyalmákkal volt a fa tele.)
Enni kezdtem, de azt is nemsokára
abbahagytam, mert jóllaktam vele.

Azután tarka lepkéket kergettem,
de elém bukkant egy kicsi manó,
rám kiáltott, s én riadtan megálltam,
csak ennyit mondott: „Ej, ez mire jó?”

A kis tündérek mosolyogtak rajtam,
s dalolni kezdtek egy szép dallamot,
amiről nyomban anyámra gondoltam,
mert ilyen kedves dalt csak ő tudott!

Eszembe jutott az elhagyott otthon;
még szerencse, hogy itt a paripám!
Felültem rája, s bízattam: rohanjon,
hogy ne aggódjon értem jó anyám!

Alkonyodott. Az árnyak nőni kezdtek,
majd nemsokára a nap lebukott.
A tündérdalok némaságba vesztek,
csak táltoslovam szárnya csattogott.

Ismét a fényes csillagok közt jártunk,
de jaj, nem tudom, mi történhetett,
mert amikor a leggyorsabban szálltunk,
derék táltosom bukfencet vetett.

Ráhullottunk az ezüst holdsugárra,
ami besütött házunk ablakán.
Azon szánkóztunk le a kicsi ágyba,
s így semmit sem vett észre jó anyám.

Ám a táltosom úgy meg volt ijedve,
hogy egész éjjel sírt és remegett,
s úgy összehúzta magát, hogy reggelre
szegényből ismét csak tenyéryi lett.

Én a szárnyait sokáig kerestem,
de hiába, mert nem leltem nyomát.
Most már tudom, hogy csendes nyári esten
azzal söprik a csillagok porát.

– Ó, hová lett a táltosom azóta?
Ki tudja, szegény merre költözött?
Csak én tudom, ha felnézek az égre,
hogyan ott vágtat a csillagok között!

Állatlimpiász

Bevezető

Állatvilág berkeiben
Nagy a nyüzsgés, lárma:
Minden állat készülődik
Az Olimpiászra.

A stadion árbócain
Színes zászlók lengnek.
El is küldte bajnokait
Minden állatnemzet.

Mire eljön a megnyitó
Ünnepélyes napja,
Együtt van az állatvilág
Apraja és nagyja.

Felharsannak a harsonák,
Harminc párduc fújja.
Az oroszlán készülődik,
S a beszédjét bújja.

A harsogó kürtök után
Rázendít a banda,
S felcsendül az Olimpiász
Indulónak hangja.

Elmondja az oroszlán is
Ünnepi beszédét,
Ilyen szókkal fejezve be
A szónoklat végét:

„Arany-, ezüst- és bronzérmek
Várnak kiosztásra.
Minden sportban a legjobbak
Számíthatnak rája!

Első szám a versenyfutás.
A beszédnek vége!
Kívánom, hogy minél többnek
Legyen szerencséje!”

Versenyfutás

Ürge, mókus,
Kisnyulacska,
Kecske, kutya,
Ló és macska
Egymás mellett
Sorban állnak,
S az indító
Jelre várnak.

Pisztoly dörren.
Megindulnak,
Százméterig
Együtt futnak:
Ürge, mókus,

Kisnyulacska,
Kecske, kutya,
Ló és macska.

A második
Százméteren
Változás van
A sorrendben:
Mókus, kecske,
Ló és macska
A társait
Messze hagyta.

Feleúton
Rákapcsolnak,
Akik már-már
Lemaradnak:
Kisnyulacska,
Kutya, ürge,
Most jönnek csak
Lázba, tűzbe.

Beérik a
Kecskét, macskát,
A kismókust
És lovacskát.
Sőt azokon
Túl is jutnak,
Olyan nagyon
Buzgón futnak.

Elsőnek a
Nyúl futott be.
Második lett
A kis ürge.
A kutya csak
Harmadik volt,
Pedig buzgón
Rúgta a port.

Mókus, macska,
Ló és kecske,
Csak ezután
Érkeztek be.
Látszott rajtuk
A nagy szégyen,
Hogy egyiknek
Sem jut érem.

A nyulacska
Nagy legény lett:
Megkapta az
Aranyérmet.
Az ürgének
Ezüst jutott,
Míg a kutya
Bronzot kapott.

Így végződött
Az első szám
Az izgalmas
Olimpián.
De még sok szám
Maradt hátra,
Lesz is mód a
Drukkolásra!

Birkózás

A bivaly és mackó koma
Birkóznak a szőnyegen.
Igen erős mind a kettő,
Nehéz lesz a győzelem.

Izzad, liheg ez is, az is,
Izom feszül, csont ropog.
Minden erőt beleadva
Küzdenek a bajnokok.

Fölgurulnak, talpra állnak,
Ravaszkodnak, cseleznek,
Tapogatnak és alkalmas
Fogásokat keresnek.

Mackó koma úgy tesz, mintha
Nem lenne már ereje,
És a bivaly azt gondolja:
Könnyen bánhat el vele.

Győzelemre nincs remény, de
Az is hőstett, hogy kiállt.
Hiszen az a nagyerejű
Ellenfél az elefánt.

Összeölelkeznek szépen,
(Így kívánja az illem.)
Bár az elefántnak még a
Füle hegye sem billen.

Hagyja, hogy a tányértalpas
Ráncigálja, cibálja.
Hiszen minden erőlködés,
Ügyeskedés: hiába!

Az elefánt mackó koma
Nagy buzgalmát neveti,
És azután – szép nyugodtan –
A szőnyegre fekteti.

Győzött tehát az elefánt
És aranyérmet kapott.
Mackó koma második lett,
Neki az ezüst jutott.

Harmadik hely a bivalyé,
A bronzérem nem vitás.
Így zárult az Olimpián
A bajnoki birkózás!

Ökölvívás

Róka koma meg a farkas
Lép a szorítóba,
Bokszkesztyű van mind a kettőn,
Lesz is ebből móka.

Kezdődik a nagy mérkőzés,
Megütik a gongot,
S a két bajnok megkezdí a
Leggorombább sportot.

Sunyi szemmel kerülgetik
Egymást körbe-körbe,
Arra lesnek, hogyan ejtsék
A másikat tőrbe.

Farkas koma ugrik egyet,
S lecsap a rókára,
Egyenesen odatalált
Feltartott orrára.

Nem kell több a rókának sem:
Ő is odavágott
Akkorát, hogy farkas koma
Csillagokat látott.

Most már nemcsak ütik egymást:
Harapnak és rúgnak.
Minden percben működni kell
A bírói sípnek.

Az oroszlán bíraskodik,
Ő tesz igazságot.
Nem is tűr meg semmiféle
Szabálytalanságot.

Izgalmasan folyik a meccs
– Úgy, ahogyan mondom –,
Mind a kettő győztes akar
Lenni a porondon!

Farkas koma a rókának
Behúz egy nagy horgot.
Az ütéstől a rókával
Az egész föld forgott.

Ám a farkas nem kegyelmez,
És behúz még egyet.
Szegény róka az ütéstől
Most már fölhempergett.

Számolni kezd a bíró, de
Mire hatot számol,
Mintha pokolbeli ördög
Lenne a rókából:

Fölugrik és farkas komát
Úgy orron legyinti,
Hogy nem is kell számolni, mert
Hordágyon viszik ki.

De ezzel még nincsen vége,
Nehéz dolog győzni!
Hátra van még a kenguru,
Azzal kell mérkőzni!

A kenguru róka komát
Úgy összebokszolta,
Hogy a bíró szegény fejét
Nyomban kiszámolta.

Így lett első a kenguru,
S hogy nyugodtan alhass:
Róka koma második lett,
S harmadik a farkas.

Labdarúgás

Tömve vannak a lelátók,
Ma van az a híres nap,
Amikor két labdarúgó-
Bajnokcsapat összecsap.

Tegnap: zebrák és szamarak
Mérték össze az erőt,
Mikor is a zebracsapat
A száárnak sok gólt lőtt.

Most a zebrák és a lovak
Készülődnek a gyepen,
Nemsokára kiderül, hogy
Melyiké a győzelem.

Szemben áll már a két csapat.
A labdájuk tiszta új.
Kezdődik a nagy mérkőzés:
A bíró a sípba fúj.

Nagy irammal száguldoznak
A labdával a lovak,
De a zebrák hős védelmén
Minden roham elakad.

A huszonkettedik percben
Egy lovacska elszökik
A labdával, de a zebrák
Kegyetlenül fellökik.

Látja jól a bíró is
Szabálytalan esetet.
Sípjába fúj: szabadrúgás!
Vigyázzatok, gyerekek!

Egy lovacska iramodik
A labdának lelkesen.
Ideje már, hogy az első,
Régen várt gól bent legyen.

Száll a labda... A balszélen
Elcsípi egy lovacska,
És a zebrák kapujában
Már is bent van a labda.

„Gól! Gól! – kiabál a tömeg
Hajrá! Hajrá! Előre!
Szép volt ez a gól, de lássunk
Még többet is belőle!”

Ám, mielőtt még az első
Félidőnek vége lett,
Az ellenfél hőiesen
1:1-re egyenlített.

A második félidőben
Még keményebb a csata.
Sokáig nincs újabb gól, de
Annál több a kapufa.

Az utolsó pillanatban
Születik egy újabb gól.
Ezzel vége is a meccsnek,
Mert a bíró már sípol.

Ordít, üvölt a közönség,
Ahogy csak torkuk bírja:
„Éljenek a bajnok lovak!
2:1 a javukra!”

Így lettek a lovak elsők,
A zebrák másodikok.
Míg a csacsik csapatának
A harmadik hely jutott.

Rollerverseny

Indulásra készen állnak
A rollik.
Izgulnak a Jancsik, Pistik
És Zolik.
A bajnokság legnagyobb
Száma ez:
Állatvilág gyermeknépe
Versenyez.

Pisztoly dörren. Ez jelzi az
Indulást.
Kispajtasok, kezdhettek a
Drukkolást!
Meglódulnak a versenyző
Gyerekek,
Rúgják a port, forognak a
Kerekek.

Ott láthatjuk:
Róka Rudit,
Farkas Ferit,
Mókus Matyit,
Mackó Marcit,
Zebra Zolit,
Maki Majmot,
Kakas Karcsit,
Párduc Petit,
Tigris Tibit,
Elefantkát,
Liba Lilit,
Kacsa Katát
Boci Bertát,
Bárány Bandit,
Gida Gézát...

Sorolhatnám a neveket
Reggelig.
De erre most az időből
Nem telik.
Nagy hajrával indulnak a
Gyerekek,
Szinte csak úgy füstölnek a
Kerekek!

Mókus Matyi Gyík Gyurkával
Az élen,
Egymás mellett igyekeznek
Serényen.
Ürge Endre követi a
Nyomukat,
Míg a többi alaposan
Lemarad.

Mackó Marci a küzdelmet
Föladta,
Mert a roller összetörött
Alatta.
„Brumma, brumma...” – keservesen
Brummogja,
És mérgében füle tövét
Vakarja.
Ám a többi versenyzővel
Nincsen baj:
Messze nyargal mindegyik a
Rollival.

Mókus Matyi ér elsőnek
A célba,
Másodiknak következik
Gyík Gyurka.
Ürge Endre a harmadik
Helyezett.
Mind a hárman megkapták az
Érmeket.
A többiek, akik érmet
Nem kaptak,
Gratulálnak mind a három
Bajnoknak.

Lepényevő verseny

Az utolsó versenyszámban
Részt vettek a kicsik, nagyok,
Mert hiszen a lepényevés
Mindenkinek kedves dolog.

Hát mikor még az a lepény
Nagyobb, mint egy sátorponyva.
Arról nem is beszélve, hogy
Gyümölcsízzel van bevonva.

Ilyen óriási lepény
– Úgy gondolom – nincs is talán
Sehol sem a nagyvilágon,
Csak az Állatolimpián!

Ahogy mondom: nagyobb volt, mint
A legnagyobb sátorponyva,
Alig tudták bevinni a
Lepényevő-stadionba.

No de azért csak bevitték.
Százan húzták, százan tolták,
S így a verseny színhelyére
Idejében behurcoltak.

Körülállják a versenyzők,
Tudja mind, hogy mit kell tenni:
Egészen a közepéig
Kell magukat beleenni!

Aki pedig legelsőnek
Érkezik a közepére,
Azé lesz az Olimpiász
Lepényevő aranyérme!

Eldörren a pisztoly hangja
S a versenyzők megindulnak.
A nagy lepényt – körös-körül –
Úgy rágják, hogy majd megfúlnak!

Ott van minden ismerősünk
Az állatok világából,
Nem maradhat senki sem el
Az utolsó, híres számból!

Rágnak, nyelnek a bajnokok,
Hej, pedig mind jóllakott már!
Szemük, szájuk, fülük, orruk
Csupa maszat, csupa lekvár!

De nem lehet abbahagyni,
Mert a lepény közepében
Ott pompázik az első díj:
Egy csillogó aranyérem!

Az elefánt, mókus, kecske,
Farkas, róka, kutya, macska,
Tigris, bárány... és a többi
A nagy lepényt buzgón falja.

Mit gondoltok, kispajtások,
Mi lett a nagy verseny vége?
Ki érkezett be elsőnek
A nagy lepény közepébe?

Megmondom, mert tudom jól, hogy
Soha ki nem találjátok:
Kacsa Kari nyerte meg a
Lepényevő-bajnokságot!

A második Röfi malac,
Harmadik lett Farkas koma.
Így ért véget az a híres
Lepényevő-olimpia!

Befejező

Elfogyott a papiros,
Itt a mesék vége!
Elpihen a kalandok
Tarkabarka népe.

Meséltem a hegyekről,
Völgyekről, erdőkről.
Kispajtások, ha tetszett,
Kezddjétek előlről.

Egyszer talán mesélek
Még szebbeket s többet,
De most nincsen több mesém,
Csukjuk be a könyvet!

A szerzőről

Csikós István Attila, a versíró – ahogy költő helyett hivatkozott magára – 1912. augusztus 2-án született Miskolcon. Édesapja Csikós József (1888-?), hortobágyi csikós, majd péksegéd, később pék; édesanyja Meskó Anna (1890-?) cseléd, majd háztartásbeli. Két testvére lehetett: egy nővére és egy három hónaposan elhalálozott húga. A kis Attila édesanyja korán meghalt, ezután az apjával felköltöztek Budapestre, Angyalföldre. József újra-

házasodott, elvett egy sváb asszonyt, akivel három gyermeket nemzettek: Bendegúzt, Ménrótot és Gertrúdot. A legendárium szerint egy cigányasszony megjósolta a mostohaanyának, hogy a kis Attila, „Tilike” nem éri meg a tíz éves kort. Nem tudni, hogy a jóslat büvörében történt-e, de annyi bizonyos, hogy a fiút ezután jelentősen elhanyagolták. Attila az elemi és polgári iskola befejezése után 1929-ben tanoncként elszegődött Bodor Lajos drogista üzletébe. A patika fölött lakott, és munka mellett elvégezte a Székesfővárosi Drogista Szakiskola képzését, ahol 1932-ben drogista segédi oklevelet szerzett. Ez idő alatt a 208. sz. Szent László cserkészcsapat tagja volt. Első verseit a *Miskolci Reggeli Hírlap* és a *Magyar Cserkész* folyóiratban jelentette meg 1928-32 között.

1933-ban otthagyta a drogista segédi munkáját, és több rövid állás után 1934 októberében – annak ellenére, hogy bal veséjét nem sokkal előtte kivették – megkezdte katonai szolgálatát a 4. honvéd gyalogezredben, amit 1936 szeptemberében felcser tizedesként be is fejezett. Ezután rövidebb állásai voltak a fémiparban – ráadásul

újra behívták katonának 1938 szeptember-december között –, míg végül 1939 januárjában meg nem találta a helyét a Fővárosi Gáz-műveknél laboránsként. Nyolc év együtt járás után 1938-ban feleségül vette Halmai (Hán) Magdolnát (1910-1990), akivel két fiúk született: Attila Ferenc (1940-) és Béla (1943-1992).

1938 és 1942 között több alkalommal behívták a seregbe pár hónapos szolgálatra. A frontra '42 októbere és '43 májusa között vezényelték. A háború alatt néhány versét leköszölte a *Függetlenség* c. propagandalap. 1943-ban *Donmenti dalok* címen kiadott egy kötetet a háború alatt írt verseiből. A 2. Magyar Hadsereg tragédiájakor ő is a Don-kanyarnál harcolt. A századából mindössze ketten maradtak életben. 1945 január elsején, Budapest ostromakor hadifogságba került, és a Kaszpi-tenger partjánál lévő 379. mahacskalai fogolytáborba vitték, ahonnan két és fél év múlva, 1947 július elsején térhetett haza.

Csikós visszatért az Óbudai Gázgyárba, ahol előbb laboránsként, majd segédművezetőként, később művezetőként dolgozott. 1953-ban gőzkazánfűtő, '54-ben gőzgépkezelő, '60-ban víz- és csatornamű kezelő képesítést szerzett. A Gázgyárból ment aztán nyugdíjba 1972-ben, bár egészen a haláláig még ezután is folytatta a munkát. A '60-as években a gyár saját folyóiratában, a *Gázláng – A munka vörös zászló érdemrenddel kitüntetett Fővárosi Gázművek ipari lapja*. c. újságban jelentette meg verseit, legtöbbször „Vox Humana” jelige alatt.

Az ital és a nők iránti vonzalma megterhelte Csikós kapcsolatait. A hadifogság utáni kicsapongó életvitele miatt 1952-ben elvált tőle a felesége. '54-ben elvette a nála 22 évvel idősebb özvegyasszonyt, Miriovszky Annát (1890-1976). A gyár dolgozóiként a Gázgyári lakótelepen éltek. 22 év házasság után Anna 1976-ban elhunyt, két évre rá Attila harmadjára is megnősült: elvett egy nyugdíjas klubban megismert idős kiskunhalasi nőt, Ternyák Erzsébetet (?-?). Több, inkább drámainak szánt öngyilkossági kísérlet után egy veszekedés

alkalmával sósavat ivott, sérüléseibe 1983. szeptember 1-jén belehalt. A Farkasréti temetőben lett eltemetve, de hamvait 2002-ben áthelyezték a Tolnai temetőbe.

Közel 1600 versen kívül öt színdarabot, egy elbeszélő költeményt, számos dalszöveget is írt. Egyetlen kiadott kötete mellett 48 írása dokumentáltan megjelent valamely folyóiratban. Néhány költeményét rendezvényeken is elszavalták. Munkái nagy részét saját maga számára kötetekbe rendezte, de életműve mindeddig nem került kiadásra.

Tartalom

Előszó a sorozathoz	5
A Tókirály palotája.....	13
A szerzőről.....	189

Versmutató

A jó kisiskolások.....	73
A kisbéka meg a gólya.....	32
A kismókus és a róka.....	102
A kispásztor furulyája.....	16
A Szahara sivatagban.....	149
A szorgalmas és a lusta lány.....	24
A Tókirály palotája.....	85
Ajánlás.....	15
Állatolimpiász.....	169
Alszik a falu.....	19
Aranyalmák.....	119
Aranyladik.....	28
Ausztráliában.....	161
Az elefánt és a hangya.....	155
Az én táltos paripám.....	165
Befejező.....	187
Burkus kutya.....	105
Doktor bácsi.....	31
Édes hazánkról.....	135
Egérlakodalom.....	74
Egy gonosz király megtérése.....	112
Egy kiscinke temetése.....	127
Elveszett dal.....	36
Erdei iskola.....	69
Erdők Tündére.....	49
Értekezlet nyúlországban.....	20
Eszkimók.....	139
Fecskék búcsúja.....	120
Gonosz Gabi.....	96
Gyurika és a pipa.....	64
Hangyaháború.....	80
Három kicsi hópehely.....	125
Hiú kisveréb.....	55
Hull a hó, hull a hó.....	122
Indiában.....	145

Indiánok.....	158
János bácsi jég szekrénye.....	23
Karnevál.....	131
Két kicsike kínai.....	142
Két kis szerencsen	148
Két rossz harisnya	93
Kirándulóhajó	59
Kis fényképész.....	35
Kislovacsák rossz gazdája	66
Liza néni és a kiskacsa	99
Majális az erdőben.....	108
Morcos Marci és a spenót.....	45
Nagy kaland.....	134
Naplótöredék	130
Öreg vízimalom	27
Pingvinek	164
Pöfög a traktor.....	84
Pünkösdi rózsák.....	47
Repülőgép.....	133
Róka koma.....	78
Struccmadár.....	152
Szovjet sztyeppén	137
Torkos Cirmos.....	61